

Mirko Zupančič

ČAROBNICE

Komedija

OSEBE:

HILDEBRAND

LUDOVIK

URBAN

FENIKS, sin Hildebranda in Helene

Mladi možje:

LEON

HENRIK

RIHARD

SLUŽABNIK

HELENA, Hildebrandova žena

LUKRECJA, Urbanova žena

SOSTRATA, Ludovikova žena

MARGARETA, hči Urbana in Lukrecije

NORICA

Mlade žene:

GRETA, Leonova žena

ROZALINDA, Henrikova žena

URŠULA, Rihardova žena

OPOMBA

V zvezi s sceno se mi je zapisal nasvet, ki pa seveda ni obvezen. Prvi in drugi prizor prvega dejanja se (lahko) dogajata na istem prizorišču. Oba prizora ločita le dva smerokaza oziroma dva vidna napisa. Prvi prizor označuje napis SAMOTNI KRAJ, drugi prizor pa napis MESTNI TRG.

Za drugo dejanje se prizorišče spremeni in tako ostane do konca. Časa dogajanja namenoma nisem označil, ker je dokaj raztegljiv. Besedilo samo ponuja nekaj podatkov, ki so (lahko) v pomoč kostumografu in koloritu uprizoritve.

PRVO DEJANJE

Samoten kraj. Noč. Na začetku rahla glasba. – Prideta Helena in Lukrecija.

HELENA: Prijetna sopotnica je noč, ko gre že v jutro.

LUKRECIJA: Za naš namen si izbrala pravo uro in tudi kraj ima primerno lego.

HELENA: Upajva, da nam bo sreča blizu.

LUKRECIJA: Kar bo, pač bo.

HELENA: Sem se pre naglila, ko sem žene vabila na pogovor? Naj bi počakala še kakšno noč?

LUKRECIJA: Ti sama veš najbolje.

HELENA: Toliko vem, da bi rada marsikaj pozabila. Obe pa veva eno: nadutost najinih in drugih mož je že preseгла vse razumne meje. Če le katera od žena obrne misli k sebi, jo koj čarobništva dolže, pa potikanja s hudičem in še kaj ji naložijo.

LUKRECIJA: Tiranstvo jim je v krvi. Včasih ga negujejo prikrito, še večkrat in brez sramu, odkrito.

HELENA: Moški! Te čudne farse, ki sem ter tja premikajo svetove, pa kar ob poti pomendraj rožo.

LUKRECIJA: Večna umazanija vladanja. Tako bilo je včeraj, tako je danes in tako bo jutri.

HELENA: Ali pa ne.

LUKRECIJA (*z nasmeškom*): Jih misliš vse pospraviti s sveta?

HELENA: Sploh ne. Povsem brez njih pa le ne gre, kajne?

LUKRECIJA: Menda. Dovolj zvito se je narava poigrala z dvema stranema življenja.

HELENA: Na voljo nam je dala izbiro: ohraniti ravnovesje s pravo mero, ali pa slepo tavati le v eni smeri.

LUKRECIJA: Ti upaš, da bomo me uredile svet?

HELENA: Upam, sicer bi vas ne vabila skupaj. Nočem pa pretiravati.

LUKRECIJA: Kaj bomo najprej naredile?

HELENA: Svojo grenkobo bomo skrile za zvijačno šalo, ponižale njihovo nadutost, jim vzele večno željo po lastnini.

LUKRECIJA: Sliši se lepo. Toda: kako in s kakšnimi prijemi nam bo to uspelo?

HELENA: Potrpi! Zlagoma bom razgrnila svoj načrt. Vsaka od vas mu bo še kaj dodala, tudi kaj spremenila. Sleherno misel moram spoštovati, da ne zavijem se v osamo.

LUKRECIJA: Moder začetek. So se vabilu vse odzvale?

HELENA: Vse, ki sem jih semkaj povabila.

LUKRECIJA: To bo vreščalo. Upam, da ne bomo prestrašile ptic namesto mož.

HELENA: Mi odvzemaš orožje?

LUKRECIJA: Ne. Ostrim ga.

HELENA: Da. Ostroumnost je tvoj zlati dar.

LUKRECIJA: In tvoj? – Nemirno iskanje zvezde stalnice? Pogled v jutro, ki nas zmeraj znova opogumi z roso? Sijaj v očeh in roka darovita? Pa še kaj.

HELENA: Dovolj. Pristrčna hvala. – Nebo že svitanje naznanja, dan naših valovitih sanj.

LUKRECIJA: Kakšne neki bodo v novih vlogah...

HELENA: Koristne, upam. Tudi zabavne, če bomo mé vodile igro.

Pride Norica.

HELENA: Ti, ljuba moja! Prva. Sama. Saj bi lahko zašla.

LUKRECIJA: Ona vidi, ko mi ne vidimo. Ona ve, ko mi ne vemo.

NORICA: Pa jutri bo sveti Valentin,
pa je še skoraj zima,
pod tvojim oknom deklica
bo tvoja Valentina.

HELENA: Oho. Naša deklica si je pri mojstru pesem sposodila.

NORICA: Pri sebi tudi, za en glas:
Biriči so prijezdili,
so vzeli desetino.
Pa njih gospod me videl je
in vzel za napatnino.

Neprijeten premor.

LUKRECIJA: Pelinov spomin.

NORICA: Spomin? – Bilo je okroglih sto kilogramov teže.

LUKRECIJA: Je to vse, kar veš in se spominjaš?

NORICA: Bilo bi vse, ko ne bi ležalo na meni. Gibalo se je in sopihalo, grčalo,
momljalo in tudi kričalo, še kozle bi spravilo ob dober glas. Ni je stvari na svetu,
ki bi bila težja od žive teže. –

V zelenem polju roža,
na njej debela koža.

Še tisočkrat bo sonce zašlo, pa se ne bodo prižgale luči. To vem zelo natančno,
ker sem videla, kako je en sam topež pojahal tisoč modrijanov.

HELENA: (*jo nežno poljubi*): Najlejša med nami.

LUKRECIJA: In najmlajša.

NORICA: Oboje hkrati? Morda pa res. Varim namreč čarobne napitke. V čarobnih
nočeh. Čarobne noči jemljejo devištvo. In krog je sklenjen. – Biti devica je greh.
Gospodje potrebujejo podložnike, ti pa ne prihajajo iz devic.

HELENA: Če bi bil gnev sladak, bi ga gojila do onemoglosti.

NORICA: Se ne splača. Škoduje lepoti. Ne ozri se v gnevu.

HELENA: Nekam skrivnostno govoriš.

NORICA: Zakaj pa ne, saj sem vendar čarobnica. Nekoliko nategnjena sicer, ampak
kljub temu čarobnica.

LUKRECIJA (*nenadoma*): Prepričana sem, da nam bo uspelo.

HELENA: Dobro misliš.

LUKRECIJA: Ona bo z nami. Norica. Mala čarobnica.

HELENA: Da. Ona bo z nami.

NORICA: Jutri bo nori ples.

Jutri bo drugi dan.

Jutri bo vse čez les.

Jutri bo tiček sam.

HELENA: Vedra prerokba.

NORICA: Vedra, poleg tega nam je upati, da ni vedra brez dna. –

En starček je živel

dolgo let.

Povesti je pisal

in tole napisal:

Vedrino toči krčmar

po kapljicah,

za drag denar. –

Kupite, gospodje, moj bonbon. Naredili bomo račun brez krčmarja.

Prideta Margareta in Feniks. Sta v letih, ko je zaljubljenost naravni dar. – Z njima so tri mlade žene: Greta, Rozalinda in Uršula.

MARGARETA: Zakaj so zvezde sklatili z neba in jih v podkroevje skrili?

NORICA: Da bi bile na varnem, moja čukica. Zato so jih skrili.

HELENA: Pozdravljene, žene. (*Feniksu*) Hvala za skrb.

LUKRECIJA: In še posebej hvala, da si mi pripeljal Margareto.

FENIKS: Brez nje ne zmorem več koraka.

MARGARETA: Jaz svojo srečo rada z njim delim.

FENIKS: Zato je prav, da vam povem. Kar se godi okoli naju, je nama španska vas.

Tu sva zavoljo sebe, ne zaradi vas.

LUKRECIJA: No, no. Nikar tako srborito.

NORICA: Ptička sinička

čivka čiv čiv.

Sonček se smeje:

moj čriček je živ.

HELENA: Zdaj ni primeren čas za pomladno gruljenje. Povejta raje, kako je v hišah.

So možje že budni, radovedni?

MARGARETA: Jaz sem skrivaj odšla po te žene, ki so me čakale v zavetru.

FENIKS: Ko sem potihoma zapustil dom, je vladal v sobah mir.

HELENA: Tudi v očetovi?

FENIKS: Tudi.

LUKRECIJA: In pri nas?

MARGARETA: Enako. Vse mirno.

GRETA: Nobena slutnja nam ni križala poti. Naši možje so v posteljah grčali zadovoljni spanec.

NORICA: Lepo je v naši domovini biti mož...

HELENA: Sostrate še ni.

LUKRECIJA: Kasni, kot zmeraj. Ima pač svoje muhe. (*Heleni*) Ti kar začni.

HELENA: Govorila bom brez ovinkov in brez zadrege. Nadutost moških sploh, in naših mož posebej, je v zadnjem času poteptala vsako mero. Pohlepno segajo po nas, po oblasti in po svetni slavi. Če jim takoj ne damo svojih rok in nog, če se korak od doma oddaljimo ali če ljubimce puščamo v nemar, jih izbiramo po lastni volji in presoji – se jim podere svet.

NORICA: En konček sveta nikjer ni doma.

LUKRECIJA: Kar nadaljaj.

HELENA: Pa to še ni najhuje. V marsikaj smo same privolile. Toda to, da nas naganjajo v kleti, delajo silo in nas čarobništva dolžijo, to je huje kot padeč s strmih sten. Saj smo vendar stopili v novi vek, ki naj bi ugasnil ogenj vseh grmad, odpihnil vonj po zoglenelem mesu. Namesto nas naj bi sovrašтво ždelo za zapahi in tam došlo v celicah brez zraka.

LUKRECIJA: Barvito govoriš.

GRETA: Krepko.

ROZALINDA: Srčno.

URŠULA: Res, bojevito.

HELENA: Nič takega se nam ne obeta. Le bolj pretkano se zdaj svet dogaja, bolj prikrito. V imenu vseh človekovih pravic so moški izumili nekakšne zborovalnice. Tam čivkajo, čakajo, tulijo in godrnjajo, o svoji pomembnosti si spletajo utvare. No, to samoprevaro bi jim dopustile, dokler ni njihovo početje drugim v škodo. Naj se veselijo. Toda: če list obrnemo na pravo stran, se njihova podoba spremeni. Hočejo oblast, pa vladati ne znajo. Zakone pišejo, pa se jih

- ne držijo in v ljudstvu zbudajo renčav srd. Zmeda na zmedo in že kar norija. Vse hočejo, nebo in zemljo, tudi potoke. In kot skušnjavci brez predaha meljejo besede, ki nič ne stanejo in so zastoj.
- LUKRECIJA: Odličen govor, kot nalašč za našo mlahavo kri. Še skleni jedrnato svoj nastop, da potlej bo na vrsti strategija.
- HELENA: Bahateži zaslužijo krepak pouk. Zasedle bomo njihove prostore, jih očistile plesnivega papirja in do preklica vladale. Po pameti naravni, presoji trezni in ljudem v veselje. Če bodo kdaj spoznali, da zemlja se ne suče njim v zabavo in bodo ubrali bolj človeške strune, si nasadili bolj dobrotne glave – potem jim bomo rade volje vrnile zborovalnico in vlado.
- ROZALINDA: Kaj takega še ni slišalo človeštvo.
- URŠULA: Obeta se nam pravi raj.
- GRETA: In vladanje. Doma in na seansah.
- LUKRECIJA: Vaše navdušenje je obetavno. Kljub temu prosiva za potrpljenje, kajti poglavito šele pride in brez tega ne bi dosegle zmage. Za vsako zmago namreč potrebujemo orožje. Odločujoča je torej izbira orožja in prav tako način njegove uporabe.
- ROZALINDA: Pa res. Na te podrobnosti sem skoraj pozabila.
- MARGARETA: Menda ne boste z meči šle nad moške. Jaz še ročaja ne bi znala poprijeti, kaj šele rezilo naravnati v pravo smer.
- URŠULA: Že vem. Sulice! Da, sulice. Zamahneš in porineš.
- MARGARETA: Pretežke so za žensko dlan.
- GRETA: Z lokom in puščicami bi bilo lažje. Tudi bolj daleč bi bila in bolj na varnem.
- ROZALINDA: In sploh jih ne bi pičile zares. Samo malo bi jih nasadile, bolj za strah.
- URŠULA: In pa zato, da bi nam v zabavo tekali okoli kot žrebci, penasti pod nočno luno.
- Pride Sostrata. Vidi razgibanost žená in se ne oglasi takoj.*
- HELENA: Sulice in meči in kar je še podobne ropotije, vse to ni edino orožje, ki ga poznamo žene.
- GRETA: Jaz drugačnega, razen nekaj smodnika, v teh krajih nisem opazila.
- URŠULA: Moj rihard, to že ime pove, bi, kadar je nasršen, raje z mečem spal ko z mano. Moram pa reči, da se bolj poredkoma jezi.
- HELENA: Razumim se prav. Jaz imam v mislih, kako naj rečem, bolj mehko možnost. Prav nič krvavo, pa učinkovito. Zelo učinkovito.
- SOSTRATA (*ne zdrži, da ne bi opozorila nase*): Kasnim. Že spet sem zamudila.
- LUKRECIJA: Smo opazile.
- SOSTRATA: Pod noč me je zakuhala vročina. Me dvigala in spuščala; in ko sem se prebudila, si mislite, sem bila vsa razpeta. Preden sem se uredila... je stekel čas.
- LUKRECIJA: Medtem pa meni je bilo hladno. Nič me ni dvigalo in spuščalo in nič me ni razpenjalo.
- HELENA: Poznam tvoje težave. – Kje smo ostale?
- URŠULA: Namesto da bi se z meči vojskovale, si nam predlagala bolj mehko možnost.
- ROZALINDA: Zares me radovednost daje. Med možnostmi, ki jih poznam, ter različnimi legami in položaji je sredi spopada bolj malo prostora za kaj mehkega.
- SOSTRATA: Pustite tudi meni do besede. Res sem kasnila, toda precej že vem o vsej zadevi. Zato ne razumem teh vaših leg in položajev in še vsega, kar je vmes. Povejmo, povejmo brez ovinkov in na kratko: kaj bomo storile!
- HELENA: Prav to sem hotela. Vendar ni nič napačnega, če smo se nekoliko

razgovorile. – Moj predlog je kristalno jasen, čist, vsem razumljiv. (Po premoru)
Uvedle bomo popolno abstinenco.

GRETA: Kako? Kaj pa je to? Nikoli slišala.

ROZALINDA: Kaj in kako? Ta beseda sploh ne stoji.

URŠULA: Ne stoji. In sploh ne spada zraven. Je ne poznam.

HELENA (se smehlja): Se sprenevedate, kaj ne. V očeh vam berem, prav dobro ste me razumele.

SOSTRATA: Jaz sploh ne pijem, kaj mi mar.

MARGARETA: Jaz, bogme, nisem razumela.

HELENA: Tebi ni treba. Ti stojiš zunaj kroga.

SOSTRATA: Me pa smo v njem? Po čem to sklepaš?

HELENA: Tudi po tebi. Četudi si – kasnila.

SOSTRATA: Pa nam vsaj razloži razsežnosti te – abstinence. Do vseh podrobnosti, nazorno, kar se da, in po domače. Da bomo vedele, kaj vse nas čaka.

HELENA: Vseh podrobnosti ne znam razložiti, ker se ne da in je vsakič drugače. Po domače pa bi temu rekla, da svojih mož, pa ženinov in ljubčkov ne bomo več puščale k sebi v posteljo in tudi ne v kak drug druževalni prostor.

SOSTRATA: Takšnemu mučenju praviš ti – bolj mehka možnost.

URŠULA: Jaz glasujem za trd prijem.

HELENA: Te vrste upor ni moj izmislek. Že davno in v drugih krajih so žene tako izgnale iz moških bojevalno strast in mir dosegle.

GRETA: Pa se bo dolgo vlekla, kako bi rekla, ta terapija?

LUKRECIJA: Vse do ozdravljenja. Čas je v moških rokah.

ROZALINDA: Nerodno, res. In zelo odgovorno.

LUKRECIJA: Zelo odgovorno?

ROZALINDA: Seveda. Kar na lepem zapustiti hišo. Treba jo je zračiti vsak dan.

LUKRECIJA: Jo pač ne boš zračila vsak dan. Bo že potrpekla.

NORICA: Školjka, školjčica se ni zaprla,
morska ribica jo je odprla.

URŠULA: Morda je takšna abstinence tvegana. Treba je misliti tudi na zdravje.

HELENA: Zaradi te malenkosti ne boš zbolela.

SOSTRATA (skoraj zmagoslavno): Kaj pa, če bodo moški post sprejeli rade volje? In ga podaljševali iz dneva v dan? Kaj bo tedaj z nami?

GRETA: Saj bomo čisto otopele.

URŠULA: Vsa ritmika nam bo pošla.

LUKRECIJA: Odvečen strah. Moškim post ni v krvi in ne v telesu.

HELENA: Ob misli, da bi vladale, ste kar kipele od navdušenja. Da bi se čemu odpovedale, tega ne zmorete.

ROZALINDA: Moja narava je pač takšna. Rada živim v zaporedju. Zjutraj vstanem, ko se zmračí, pa smuknem v posteljo. Iz dneva v dan... Tako sem vajena.

LUKRECIJA: Boš pač odvajena za nekaj časa!

SOSTRATA (poskuša še enkrat): Morda pišemo račune brez krčmarja. Kaj če nas moški, na priliko, vzamejo kar mimogrede. Brez spraševanja in po svoji volji? Težko je v takim položaju storiti kaj samosvojega in reči: ne.

GRETA: Zelo težko.

ROZALINDA: Nič ne moreš v takim položaju. Pri najboljši volji ne moreš nič.

URŠULA: Pritisku se ukloniti moraš, čeprav želiš si kvišku in na noge.

HELENA: Če res vas buri taka skrb, jo koj utišajte in prepustite meni vso zadevo.
Moškim bom sporočila naše sklepe.

LUKRECIJA: In pogoje. Jasno in natančno bodo o vsem poučeni. Sicer pa: malo potrpljenja ni nikomur v škodo.

ROZALINDA (*se ji zareče*): Pri vajinih letih že...

HELENA: No, no! Previdno z leti! – Ponavljam. Zase ne skrbite, obljubljam vam popolno varnost.

SOSTRATA: Saj nismo sence.

HELENA: Ne bomo jim hodile pred oči. – Za namere naših mož bom zvedela o pravem času in se po tem ravnala. Vse bomo vedele o njih, oni pa nič o nas.

GRETA: Kako, vprašam? Kako boš zvedela?

HELENA: Sin Feniks bo moj sluh in vid.

FENIKS (*Heleni*): Tvoje zaupanje me bega in mi ni prav po volji. Hildebrand je in bo moj oče, četudi je na drugem bregu.

HELENA: Pa mati? Mar je mogoče odkloniti njeno prošnjo, in še posebej, ko gre za čisto stvar, pravično do neba?

LUKRECIJA: Na Margareto ne pozabi. Kaj misliš, da bi dekle živelo srečno in radoživo v senčnem svetu, sredi morastih noči?

FENIKS: V tem vam dam prav in z vami skrb delim.

MARGARETA: Jaz malo vem o velikih stvareh. Navezana sem na ta mali svet. Karkoli boste ukrenile, naj bo z vedro in dobro mislijo obdano.

HELENA: Tak je naš cilj.

FENIKS: Vseskozi bom pozorno spremljal potek dogodkov. Ne bom zamolčal morebitnih zlih namenov, spletk in krivega ravnanja. Do tod lahko obljubim vam zvestobo.

HELENA: To je več kot dovolj za tvojo in za našo čast. Pa vé, prijateljice moje? Mladost vas ščiplje, vem. A pravim vam, da bo potem, ko se bo vse izteklo v naš prid, časa več kot dovolj za živost in domačo radost.

NORICA: Brdavs gre
skozi visoke gore,
skozi majčkeno faro,
skozi veliko ljudi.

Molk. Končno se žene le odločijo.

SOSTRATA: Naj bo. Poskusiti velja, saj poskus še ni dokončna stvar.

GRETA: Soglašam. Morda jih bomo pretentale.

ROZALINDA: Morda, čeprav ne vem kako.

URŠULA: Vladanje me mika. Če vladaš, si zmeraj zgoraj in ti narekuješ tempo in vse, kar spada zraven.

Rahla glasba. Žene odhajajo, Norica ostane sama.

NORICA: Jutri bo nori ples.

Jutri bo drugi dan.

Jutri bo vse čez les.

Jutri bo tiček sam. –

Seveda nikoli ne vemo, kakšen bo dan pojutrišnjem. Zvezdogledi molčijo, menda zato, ker je morje naplavilo veliko krokodilov. Pameten človek nikoli ničesar ne ve, četudi ni zvezdogled. Tisti, ki vse vejo, imajo v glavi ribje plavuti in zlahka visoko plavajo. Tako visoko, da nas, ki smo spodaj, ne vidijo in imajo več časa zase in za ogledovanje lastnih čednosti. – Poleg tega ne smemo pozabiti, da stoji svet samo na eni nogi in je zmeraj v nevarnosti, da se zamaje. Toda ta pojav vsebuje tudi dobro stran. Če se svet maje, vemo, da je, kajti sicer bi lahko

izgubili sleherno orientacijo. Ampak navzlic temu ne vemo, kako se bo svet majal pojutrišnjem.

Glasba narašča, prizorišče se zatemni.

Mestni trg. Prijetno jutro. Prideta Hildebrand in Urban.

HILDEBRAND: Tak čuden mir je vsepovsod.

URBAN: Res, čuden mir. Prav nenavaden mir.

HILDEBRAND (*previdno*): Je tvoja žena zdrava?

URBAN: Pa tvoja?

HILDEBRAND: Rekel bi... še kar.

URBAN: Še kar? To ni dovolj. Mar hočeš reči, da ni povsem zdrava?

HILDEBRAND: No. Kakor se vzame.

URBAN: Kaj misliš s tem: kakor se vzame? Zdravje je ali pa ga ni. Tu ni kaj vzeti in ni kaj dodati.

HILDEBRAND: Tvoja je najbrž zdrava kakor dren.

URBAN: Domnevam.

HILDEBRAND: Samo domnevaš? Se pravi, da ne veš natančno?

URBAN: Čisto natančno res ne vem.

HILDEBRAND: Treba je vedeti natančno. Če ne veš natančno, ne veš nič. Táka je stvar z zdravjem.

URBAN: Zjutraj je nisem utegnil nagovoriti. Državniške skrbi me tarejo.

HILDEBRAND: To pač razumem.

URBAN: Kajpada. Glede teh skrbi sva oba na istem.

HILDEBRAND: Tudi sicer sva složna. Najina beseda o marsičem odloča.

URBAN: Celo o družinskih zadevah, dolžnostih in pravicah žensk sva istih misli.

HILDEBRAND: Istih misli. Da. Zmeraj. (*Molči.*)

URBAN: Gledam te, pa se mi zdi, da ti živci trzajo.

HILDEBRAND: Poglabljam se v državnost.

URBAN: Zares opravljamo garaško delo. Iz dneva v dan in še ponoči, ko drugi mirno spijo.

HILDEBRAND: Tudi ponoči. Blagor ljudem, da nas imajo.

URBAN (*po premisleku*): Doma je, praviš, vse v najlepšem redu.

HILDEBRAND: Je v redu, je pa tudi nekoliko drugače.

URBAN: Ta je pa dobra!

HILDEBRAND: Čemu se čudiš?

URBAN: Podobnosti. Tudi pri meni je v redu in tudi pri meni je nekoliko drugače.

HILDEBRAND: Slutim, slutim...

URBAN: Slutiš...

Molčita, gledata drug v drugega.

Hildebrand nenadoma zakriči.

HILDEBRAND: Razgnalo me bo! Rečem ti, da me bo razgnalo!

URBAN: Tudi jaz sem brez zajtrka ostal.

HILDEBRAND: Preklete babe!

URBAN: Prave hudičevke!

HILDEBRAND: Naj se cvrejo v najbolj vroči masti!

URBAN: Naj se potopijo v najbolj slano morje! (*Po premoru in oddihovanju. Mirneje.*) Zdaj, ko sva si dala duška, si lahko poveva še ostalo.

HILDEBRAND: Helena je pustila le nekakšno sporočilo, zmedeno dovolj, da me je razjezilo.

URBAN: Lukrecija enako. Kaj piše tvoja?

HILDEBRAND: Ženski punt naznanja. Sporoča, da nam ne bodo več dajale hrane in sploh – dobrin.

URBAN: Tuda moja grozi in se jezi. Tudi moja piše, da nam ne bodo več dajale tistega, kar so nam prej... in še nekaj bolj pikrega je pripisala.

HILDEBRAND: Odločnost pa taka.

URBAN: Avtoriteto bi nam rade vzele.

HILDEBRAND: Misliš, da so tudi druge kaj podobnega zakuhale?

URBAN: Gotovo. V zadnjih dneh so, po opraviilih običajnih, pogosto stikale glavé in šepetale. Če si se jim preveč približal, so umoknile in le še predle, kakor poredne muce.

HILDEBRAND: Kakšne muce neki. Mačke krempljaste!

URBAN: Nekaj bo treba ukreniti. Imaš kak predlog?

HILDEBRAND: Počakajva še Ludovika. Če tudi njega Sostrata je spekla, potem je vsa stvar jasna.

URBAN: S Sostrato je malo težje. Preveč ga potrebuje.

HILDEBRAND: Prišla je v roke najinima ženáma, ne pozabi. Obdelali sta jo do zadnje kite.

URBAN: Če je vse res tako, kot slutiva in se iz pisem da razbrati, je situacija hkrati žalostna in smešna.

HILDEBRAND: Bolj žalostna kot smešna.

URBAN: Tudi precej sramotna.

HILDEBRAND: Posebej me skrbi, da se ne bi ta klavrna novica razširila v sosednje kraje in še naprej. Če se bo razbohotila, se nam bo smejal vesoljni ženski svet.

URBAN: Morda žene ne mislijo do kraja resno. In je vse skupaj le manj slana šala. In četudi zdajle mislijo, kar govorijo, se bodo unesle. Ne morejo brez nas. Kje pa!

HILDEBRAND: Natanko niti ne vemo, kaj hočejo. Menda nam bo vse kmalu jasno. Predvsem pa moramo skrbeti za svoj ugled. S pokončno držo.

URBAN: Le dajva času čas.

Pride Ludovik.

LUDOVIK: Hildebrand, Urban! Obema lep pozdrav.

HILDEBRAND: Pozdravljen, Ludovik. Nekam zgodaj te je zasačil dan.

LUDOVIK: In vaju tudi.

URBAN: Včasih spanje kar ne gre od rok.

LUDOVIK: Ne od rok in ne od nog. Ko se obrneš, tipaš v praznino.

HILDEBRAND: Dokaj nenavadno se začenja današnji dan.

URBAN: Precej nenavadno.

LUDOVIK: Jutranja nenavadnost ni nikoli zdrava. – Morda pa vsi trije tečemo v istem krogu.

HILDEBRAND (*se odloči*): Povej odkrito, med prijatelji. Kaj zdajle dela tvoja žena?

LUDOVIK: Med prijatelji povem: Ne vem.

HILDEBRAND: Ti je pobegnila?

LUDOVIK: Če je to, da je ni, beg, potem mi je pobegnila.

URBAN: Tudi midva sva doživela tak pojav.

LUDOVIK: To me tolaži. In v tem primeru le ni vse preveč črnó.

HILDEBRAND: Da ni črnó, če žena ti pobegne?

LUDOVIK: Kako naj rečem... lažje je, če je več takih potegnencev in ne en sam. Sostrata je žrebica, sem se zbal, in je zbežljala, ker več potrebuje.

HILDEBRAND: Ti je pustila kak spomin?

- LUDOVIK: Nič. Zvečer je bila vsa razigrana, kot bi prvič rajala z menoj. Še ni bil dan, ko je nenadoma zvihrala in sem zaman ji klical: stoj!
- URBAN: Zdaj ni več dvoma. Povzpetnice so nas udarile po prstih.
- LUDOVIK: Kaj nameravajo?
- HILDEBRAND: Ne vem natančno. Vem pa, da so zavrgle dolžnosti, ki so z zakonom jih sprejele, pogazile besedo dano, posteljo spraznile in ognjišče.
- LUDOVIK: To je že skoraj množičen zločin. – Verjemita, da lažje bi prenesel, če bi še s kom se pójala na skrivaj, kot pa da meni bo odrekla. To bi mi pognalo žolč v kosti. Za zmeraj!
- HILDEBRAND: Variant je več, vsak svojo si izbira. – Povodenj bo treba zajeziti.
- URBAN: Kako? Ne znam predlagati nič učinkovitega.
- LUDOVIK (*ni diplomat, je pa zmeraj učinkovit*): Če je teh žensk več, kot se zdi, in niso padle v greh le naše tri, potem je stvar dokaj preprosta.
- HILDEBRAND: Govori. Zanesem se na tvoj pretkani um.
- LUDOVIK: Kake dve, tri, manj ali nič znane in že odcvetele, ulovimo. Pripravimo grmado in jih pred javnostjo sežgimo. Da so čarobnice, je enkrat ena in jih ni treba siliti k priznanju. Vse druge bodo prav voljnó potem počele vse, kar morajo in znajo.
- URBAN: To je pa kruta šala.
- LUDOVIK: Natančno tak je svet. Hotel si učinkovitost, tu jo imaš. (*Hildebrandu*) Kaj ti veliš?
- HILDEBRAND: Predlog, načelno vzeto, ni povsem od muh. Tako bi hitro punt utišali. Vendar smo spričo naših visokih položajev prav mi narodu najbolj v očeh. Z državniško modrostjo moramo zato bolj daljnovidno uporabljati previdnost. – No, narodu bi se, tako ali drugače, oddolžili, da bi hitro pozabil na vročino. Nevarnost je drugje in je precejšnja.
- LUDOVIK: Jaz je ne vidim. In dovolj smo močni, če bi se kje kaj zapelo.
- HILDEBRAND: V naši zborovalnici tiči. Med možmi. – Ni je ženske v naši pokrajini, ki ne bi bila s kom v sorodstvu ali vsaj v znanstvu. Predlagani poseg pa bi med moške posejal razdor. Doslej smo složno, četudi včasih malce prenapeto in nestrpno vodili čas. Če bi upornice z ognjem kaznovali, bi bilo naše združbe konec. Tega pa nočem za nobeno ceno.
- LUDOVIK: Naglasil sem, da bi sežgali take, ki nimajo nobene cene.
- URBAN: Takih ni, saj jaz jih ne poznam. Pa tudi njihove vezi se pletejo na skrivaj. Jaz pač ne vem, katera in s kom si noč deli.
- Pridejo trije mladi moški: Leon, Henrik in Rihard. Ne vidijo prejšnjih treh, ki so se umaknili v ozadje.*
- LEON: Šele dva meseca sva v skupnem gnezdu. Še teden dni nazaj mi pesmice je čričkala v uho. Ta Greta.
- HENRIK: Moja naveza je čvrsta, sem si dejal in nisem iskal drugih zvez. Ljubil sem red, hotel sem zavzetost pri vsaki stvari, a sem jo tudi vračal. Od doma naravnost v zborovalnico, od tam domov. Rozalinda mi je radosti bogatila, dolžnosti svojih se je veselila. Posebej mi je bilo ljubo, ker jo je narava z marsikatero izumiteljsko potezo obdarila.
- RIHARD: Tudi moja Uršulo so rade oblegale mušice. Pomislite, kaj vse si je izmislila. Tekala je po prostranem vrtu in mi velevala, naj jo lovim. Šele potem, ko ji pošla je sapa, je prav zadihala in bila neustavljiva.
- LEON: Zdaj pa so vse tri izginile. Nenadoma in brez pojasnila. Kot bi izpuhtele.
- HENRIK: Koga naj vprašamo za pameten nasvet.

RIHARD: Po mojem Hildebranda. On je izkušen mož, odločne volje.

Hildebrand stopi bliže, za njim Urban in Ludovik.

HILDEBRAND: Nič me ne iščite, kar tu sem vam na voljo. In brez odlašanja, takoj vam moram reči, da smo se znašli v skupni jezi in zadregi.

LEON: V skupni jezi in zadregi?

HENRIK: Kako to mislite?

RIHARD: Ni nam do šale. Govorite.

HILDEBRAND: Ne šalim se in vem, kar veste vsi.

URBAN: Le verjemite, da smo tudi mi na suhem.

LUDOVIK: In da so tudi naše ženske izpuhtele.

RIHARD: Sliši se dokaj nenavadno, vsaj za dve. Gospa Helena in gospa Lukrecija sta lepote polni, v cvetu zrelih let, vendar...

HILDEBRAND: Lepo si rekel: v cvetu zrelih let. A pravim ti, da je ni ženske, pa naj bo cvet zrel ali nezrel, ki bi do kraja ohranila svoje dostojanstvo.

LEON: Še zmeraj ne razumem. Čemu naj služi izginotje naših žen? Kaj takega pač ni nikjer v navadi.

LUDOVIK: Če ni v navadi, je pa v razvadi. Enkrat se vsaka stvar začne, potem kaj hitro v navado se obleče.

HILDEBRAND: Pojdimo stran, na bolj zaupno mesto. V zborovalnici bomo na varnem. Tam, kolikor vem, nihče ne vleče na ušesa. Najprej nas čakajo državni posli. Potem bomo v miru, do vseh tančin, premislili o ukrepih zoper norijo, ki se nam obeta.

Odidejo. Glasba. – Pridejo ženske in radoživo kramljajo.

SOSTRATA: Helena je želela, da se dobimo tukaj.

URŠULA: Smo tukaj varne? Nas ne bo nihče v kaj silil?

SOSTRATA: Nič se ne bo zgodilo. Tako je, kot bi se izpraznil svet.

ROZALINDA: Najbrž se bomo kam premaknile. Poiskale moške in jih naskočile.

GRETA: Dvomim. Helena najbrž še čaka sporočila.

ROZALINDA: Joj, kakšna škoda. Jaz sem tako rada na prepihu.

GRETA: Krasno. Ga položiš, prepilih, ko se spet dvigne, si v kraljestvu ptic. Fino.

SOSTRATA: Kaj bi ti, ki imaš svojega Leončka šele nekaj dni.

GRETA: Dva meseca pač ni nekaj dni.

SOSTRATA: Dosti premalo je za dober uk.

ROZALINDA: Preproge vidim v domači hiši. In sploh je v sobi vse tako lepo postavljeno in nasajeno.

URŠULA: Moj vrt kipi v zelenju čisto sam.

SOSTRATA: Heleni smo obljubile, da ne bomo pile.

URŠULA: Saj nič ne pijemo, le govorimo.

SOSTRATA: Navadile smo se na vsakdanji dar, pa o tem govorimo brez predaha. Morda bi nam odleglo, ko bi se v molk zavile.

ROZALINDA: Ko pa vse vidimo, naj še tako molčimo.

SOSTRATA: In kaj je tisto, kar tako vneto gledate?

URŠULA: Različnosti. Samo razkošje pisanih oblik.

ROZALINDA: Vse se skozi nas pretakajo.

SOSTRATA: Šemice neučakane.

GRETA: Abinent!

SOSTRATA: Pomota. Hranim svoj dar in svojo moč.

URŠULA: Tvoj Ludovik res še ne kaže let. Je zvit lisjak, zmeraj na preži za perutnino.

SOSTRATA: Le glej, da mu ne boš križala poti. Utegne te oskubsti do golega.

GRETA: Brez perja si ne boš upala domov.

URŠULA: Moj Rihard je športni duh. Tudi brez perja.

ROZALINDA: Te kdaj našeška?

URŠULA: Tudi, če si nežnosti želim.

GRETA: Jaz včasih čričkam. Še večkrat pa, ko mi je najbolj vroče, poslušam njega, sama pa molčim.

SOSTRATA: Poznamo tudi ta način. Najbolj je uporaben na začetku, ko človek še ne obvlada vseh temperatur.

ROZALINDA: Vidite, jaz tišine ne prenesem. Ko zračim ali ko sem na prepihu, kričim. Ne iz strahu, kje pa. Zato kričim, da bi sosedu, ko vrt zaliva, vedela, kako se pri delu zmeraj ženem. Naj ve, da sem boljša od nje.

SOSTRATA: Vse je mogoče, tudi tak recept.

Pride Norica in z njo Margareta.

NORICA: Lep kupček sanj
je tukaj nabran.
Tri ure hoda,
pa bomo doma. –
Klepetavi živžav
je ljubek pojav.
Če je v bisagi skrit,
se ne more spočit.

SOSTRATA: Naša mala čarobnica, bi rekla Helena. Ne vem, kam bomo z njo, ko se bo ples začel.

MARGARETA: Da. Ona je iz drugega testa. – Kaj ve počnete?

GRETA: Veselje urimo.

MARGARETA: Lepo.

NORICA: Kdor od veselja živi,
dočakal bo stare dni. –

Vidim, da se bo prav izšlo. Pot pelje navzgor, ne dol v kleti. Prišel bo véliki dan za ptice selivke.

GRETA: Obetavno govoriš.

NORICA: Obetavno za tistega, ki prav razume. Drevo govori: pošle so kleti.
– V kletih hranijo samo zaklade in še teličke za zakol.

MARGARETA: Ne more ven iz svojega spomina. Ko bistri ta svet, nas hkrati kara in daje srečo tistim, ki so z njo.

SOSTRATA: Sanjavo govoriš, preveč sanjavo. Te Feniks še ni vzel v roke in te za življenje zgnetel?

MARGARETA: Ko njo poslušáš, te zapustijo veseljaške misli in plesoče želje.

SOSTRATA: Jaz sebe ne zmorem zapustiti, nič ne pomaga. Celo tale pustolovščina z dedci me je zamikala. Če ne bo predolga, bom zdržala.

URŠULA: Zdržati. Pripravljen biti. To je vse.

GRETA: On – ali vladanje? Napeto mislim, kako bi združila oboje.

ROZALINDA: Oboje hkrati bi bilo lepo. Lahko bi kar na drevesu...

URŠULA: Kaj na drevesu?

ROZALINDA: Karkoli. Vladala pač.

URŠULA: Aja.

SOSTRATA: Oboje hkrati se ne da. Ne moreš biti strokovnjak za vsa področja.

Prideta Helena in Lukrecija.

HELENA: Neučakanost vam sije iz oči.

ROZALINDA: Kaj pa naj drugega, ko se nič ne zgodi.

URŠULA: Malo smo meditirale in se zamislile globoko.

GRETA: Med drugim smo ugibale, kako naj na suhem dihamo brez škrg.

LUKRECIJA: Nekaj sončnih žarkov tudi ribicam ne škodi.

SOSTRATA (*Heleni*): Je že kaj novega v tejle deželi?

HELENA: Še ne.

URŠULA: Škoda. Me smo pripravljene.

LUKRECIJA: Ne smemo se prenageliti v nobeni smeri.

HELENA: Naša obramba je naša odsotnost in pretehtan molk.

LUKRECIJA: Kmalu se bodo oglasili, ne skrbite. Naše zahteve so do pike jasne.

ROZALINDA: Kako se bodo odzvali, to je tisto!

HELENA: O vsem bomo poučene. In karkoli bodo že napletli, ne bodo mogli mimo nas. Tudi naš glas bo segel dlje ko zgolj v sosedno vas.

GRETA: Ko bi le bilo tako.

SOSTRATA: Ne bom verjela, dokler ne bom zraven. – Preprejeni so in jezljivi.

Nemara jim kaj takega v glavah piska, da je ni domišljije, ki bi jim sledila.

LUKRECIJA: Niso vsemogočni.

SOSTRATA: So pa dovolj nori. Pika. *Prizorišče se zatemni. V luči ostane samo Norica.*

NORICA: Jutri bo sodni dan,
jutri bo šlo zares.
kdor bo zvijači kos,
ta ne bo hodil sam. –

Ko se je prvič svet obrnil, še niso lovili ptic. Tudi raj še ni bil zaseden, ker so jabolka preveč kislila. Šele takrat, ko je neki vrtnar izumil med, so vsi navalili. Sladkost življenja našega je dolga, so rekli, in se na moč potrudili. Ampak raj je le raj. Ni za vsakogar. To spoznanje je potem drugič obrnilo svet in od tedaj obratom ni videti konca.

ZASTOR

DRUGO DEJANJE

Zborovalnica. Moški sedijo, stojijo in se sprehajajo. Počno pač vse, kar jim takšen prostor omogoča.

HILDEBRAND: Veliko dela je za nami. Oskrbeli smo otroke z oblačili in bolnike s hrano. Poskrbeli smo za dotok denarja, sprejeli smo listino o sušnih časih, o vinogradski negi in o gostoljubju po gostiščih. Premišljevali smo o naraslih vodah in o tem, kako jim naravnati smer, da ne bo škoda prizadela polj. Tehtno smo besedovali o različnih prireditvah, ki so sicer drage, pa nam zato čast prinašajo in slavo. In še nekaj sprotnih težavic smo odstranili. – Zdaj lahko brez dlake na jeziku in brez nepotrebne naglice povemo vse in se pogovorimo o silni zmedbi, ki so jo povzročile ženske. Pri tem ne mislim zgolj na zagatne neprijetnosti, ki so nam jih naredile s tem, da so porušile naravni red. Prav tako bodljive so njihove zahteve, da jim za nekaj časa prepustimo ta visoki dom in vlado. – Lepo vas prosim, je kdo že kdaj slišal, da bi na zemlji vladala ta bitja. Saj to je huje od nesmisla.

URBAN: In pri tem se ne sramujejo trditve, da mi ne znamo voditi te dežele.

LUDOVIK: Z brezsravnimi izrazi nas obkladajo, kot bi bili barbari in brez vednosti o političnih veččinah.

LEON: Prepustimo jim nekaj časa vladanje, naj same vidijo, kako je s to stvarjo.

HILDEBRAND: Da ne slišim več kaj takega!

URBAN: Tvoje besede spadajo na cesto in ne v ta hram.

FENIKS: Govoriti smemo bojda vsi. Kolikor vem, je tale prostor namenjen tudi izmenjavi mnenj.

URBAN: Splošno je znano, da tu zelo gojimo kulturo govora in da negujemo različnosti v mišljenju. – So pa stvari, ki razumnemu človeku ne pridejo na misel in ne v besedo.

FENIKS: Z vsem dolžnim spoštovanjem do starejših, tudi do vaših izkušenj, bi rad prisluhnil Leonu. Morda bo predlagal kaj takega, da bo za vse sprejemljivo.

URBAN: Ne!

HILDEBRAND: Umolknite in vedi, da si še zelen v tem poslu. Učenec si in bo še trajalo, preden boš zrel.

FENIKS: Vseeno smem misliti po svoje. Žene se vam niso uprle brez razloga in kar na pamet. Prisluhniti je treba njihovim zahtevam in jih premisliti.

LUDOVIK: Nobenih kompromisov nočemo in jih ne sprejmemo. Naj ubogajo in popustijo, sicer jim bomo pokazali svečo.

RIHARD: Kaj mislite s to – svečo?

LUDOVIK: Marsikaj. O pravem času vam bom razgrnil svojo zamisel v celoti in v podrobnostih.

HENRIK: Zakaj ne tale hip, takoj! Čimprej razvozljajmo ta zavozlani voz.

LUDOVIK: To, kar imam v mislih, terja sicer malo, pa vendar nekaj časa za zorenje. Nič posebnega ne bom naredil, le vašo željo bom izpeljal, ko se bo ta različno pokazala.

URBAN (*previdno*): Menda ne boš ponovil tistega od prej?

LUDOVIK: Sploh ne. Ni v moji navadi, da bi se ponavljal.

RIHARD: Naj vsak pove, kar misli. Pa čimprej.

LUDOVIK: Čemu taka naglica?

RIHARD: Zato, da ne bo trpelo še kakšno drugo delo.

LUDOVIK: Katero drugo delo?

RIHARD: Državno vendar, to se ve.

LUDOVIK: Spodbudno je, da misliš v tem hipu na državo.

RIHARD: Čemu ironičen ton, že kar posmehljiv?

LUDOVIK: Ironičen? Sploh ne. Še manj posmehljiv. Pač pa me iskreno veseli, da je tudi v mlajših srcih na prvem mestu državni blagor.

HILDEBRAND: Vsi smo za to, da se nesmisla rešimo čimprej. Toda kako? Naj svoje žene pred inkvizicijo in še kam dlje pehamo? Nismo je na kratko potegnili samo mi na višjih položajih. Tudi možje tam zunaj, ki imajo na skrbi drugačna opravila, so enako prizadeti. Upor se je razširil na vse sloje kakor dež, ki vsepovsod namaka. – Le kdo bi vedel prej, da ženska je lahko sam vrag in da je hkrati zmaj, ki ima sto glav.

LUDOVIK: Preudarno govoriš. Še enkrat pravim, da ne bom trmoglavil z nekdanjo mislijo.

HENRIK: Ponovite jo, da jo bomo vsi poznali. Tudi mi.

RIHARD: Menda ni bila spočeta samo za vas tri.

URBAN: Ni bila uresničljiva, pustimo jo, naj spi.

HILDEBRAND: Odkrito vam povem, da sem prvič, odkar me je doletela čast, da vodim naše zборе, brez vsake odrešilne misli. Morda bi bilo najbolje potrpeti in čakati na učinke te gladovne stavke.

LEON: Potrpeti, pravite?

RIHARD: Koliko časa naj bi trajalo potrpljenje?

HILDEBRAND: Ne vem. Kako naj vem!

HENRIK: Ne zamerite, če vam povem. Glede potrpljenja ste vi trije nekoliko na boljšem.

LUDOVIK: Da bi bili na boljšem? Kolikor vem, smo vsi v isti kaši.

HENRIK: Še enkrat prosim, brez zamere. Niste več v naših letih, četudi vem, da ste še v polni moči.

HILDEBRAND: Mladi mož, zase vem le jaz.

URBAN: Te vrste stiska se ne meri zmeraj z leti. – Sicer pa pritrjujem Hildebrandu. Počakajmo. Saj nam je skupno dobro prva stvar.

LUDOVIK (*previdno, tipajoče*): Še en vidik se odpira v našem sporu. Povsem nepreklicno in do kraja, po moji sodbi, nismo navezani na naše žene. Je nekaj načinov, da jih ukrotimo.

LEON: Dvomim.

RIHARD: Če sklepamo po tem, kako se vedejo, je upanja bolj malo. Takole pravim: navsezadnje le nisem toliko navezan na državo, da se ne bi zmenil za naravo.

LUDOVIK: Še malo prej si bil zelo navezan na državo.

HILDEBRAND: Menda ne bomo zaradi žensk šli v svajo, ko smo vseskozi družno gospodarili in nas nihče ni mogel spraviti narazen.

FENIKS: Ta možnost je seveda tudi dana.

HILDEBRAND: Da se brez pravega razloga sprema? Zavoljo te nevarnosti sem prej zavrnil Ludovikov predlog.

HENRIK: Že spet je v ozračju ta skrivnostni predlog.

URBAN (*vskoči, Feniksu*): Rad bi naredil zdrago, kaj? Ker se je upornim ženam pridružila celo Margareta, moja hči, so tudi tebe vpregle v svoj voz.

FENIKS: Ne potiskajte še Margarete v blato. Ona je zase, nje se svet ne dotika.

URBAN: Ne pleteniči. Vsakega se svet dotakne. In kri vseh nas je iz istih sestavin.

LUDOVIK: Lepo vas prosim in tudi jaz poudarjam: ni vredno, da bi se razšli zaradi žensk. Poiskati moramo rešitev pravo. Táko, da dobra bo za nas in za naravo.

HENRIK: Pohitite. Kako naj sicer mirno uradujem v teh prostorih, če pa sem vse prej ko miren.

RIHARD: Ne zmorem misliti preudarno, če se ne sprostim in se ne rešim lastne teže.

LUDOVIK: Nenavadno zanimiva refleksija. Meni bo v pomoč.

Pride služabnik. Nekoliko se obotavlja, ne upa si spregovoriti. – Hildebrand opazi njegovo zadrego.

HILDEBRAND: Se spodaj kaj posebnega godi, da s takim strahom gledaš?

SLUŽABNIK: Se godi, gospodje. Zares se godi...

HILDEBRAND: Kaj zgagaš. Zini vendar!

SLUŽABNIK: Zinil bi že, ampak ne vem, če vam bo prav.

URBAN (*potem, ko vsi postanejo pozorni*): Kaj se godi? Se godi kaj zoper nas?

SLUŽABNIK: Ne vem, če se zoper koga kaj godi. Ampak, vso dolgo vrsto let, odkar vam vdano služim, še nisem naletel na tak protokol.

HILDEBRAND: Kakšen protokol, za vruga!

SLUŽABNIK: Tak, pravi protokol. Ne morem ga obiti, ko pred vrati stojita milostni gospé...

HILDEBRAND: Kdo stoji?

SLUŽABNIK: Obe gospé. Gospa Helena in gospa Lukrecija. Torej, obe gospé. Ne pustita se odsloviti in trmoglavita po svoje. Hočeta govoriti z vami.

HILDEBRAND: Ta je pa dobra.

URBAN: Mar tega ne moreta opraviti doma?

SLUŽABNIK: Ne vem, gospod. Ne poznam njunih navad.

HILDEBRAND: Reci jima, naj se odpravita domov. Tam bomo lahko klepetali do zgodnjih ur.

SLUŽABNIK: Nad vse spoštljivo sem jim nekaj podobnega omenil in dodal, s primerno skromnostjo seveda, da vsa leta moje prakse ni ženska noga prestopila praga te dvorane.

URBAN: Spoštljivo si govoril. Ta govor bomo upoštevali pri odmeri tvoje pokojnine.

SLUŽABNIK: Še enkrat sem ponovil, da tale kraj ni kraj za ženske, četudi so soproge uglednih mož.

URBAN: Je kaj zaleglo?

SLUŽABNIK: Ob tej omembi sta šele vzkipele in rekli, da se na ta kraj poblatita in podeževita.

HILDEBRAND: Še kvante zganjata, nesramnici.

URBAN: Kaj naj storimo?

LUDOVIK: Ju bomo spustili notri? Poslušali?

HILDEBRAND: Čemu, ko vse že vemo. Ne bi rad stokrat slišal njunih lajn.

FENIKS: Pa mi? Vas naše mnenje ne zanima?

LUDOVIK: Približno ga poznamo.

HENRIK: Morda bosta povedali kaj obetavnega.

LUDOVIK: Kaj obetavnega? Za nas gotovo ne.

RIHARD: Odkod taka gotovost? Jo mar prinašajo bolj siva leta?

LUDOVIK: Izkušnje, dravec moj, izkušnje. Samo izkušnje, ki z leti se nabirajo, prinašajo odločno moškost.

HENRIK: Vi trije, ker ste pač izkušeni, poznate svoje žene že vrsto let. Morda celo preveč. Jaz še ne vem, v katero stran, kam se je dokončno obrnila Rozalinda. Jasnine si želim.

LEON: In jaz enako.

RIHARD: Tudi jaz bi rad o Uršuli imel bolj jasno sliko.

URBAN: Pa jim podarimo jasnino, ko si jo tako želijo. Morda bo tudi nam v korist, ne samo njim.

LUDOVIK (*se nenadoma nečesa domisli in spremeni mnenje*): Glej, glej! (*Urbanu*) Saj misliš v pravo smer. Pustimo, naj se jim pogledi razjasnijo. Stavim, da bodo potem, če prav poznam ljudi, sprejeli moj načrt in vse, kar spada zraven.

HILDEBRAND: Naj tedaj vstopita, če ste pri taki volji.

Služabnik odide, vrne se s Heleno in Lukrecijo. Vsi so nekako na preži.

HILDEBRAND: Pretehtali smo argumente za in zoper in sklenili, da vaju bomo poslušali. Toda slišati hočemo besedo pravo, brez izsiljevanja. Če pa mislita obnoviti svoje zle namere, bom ukazal . . .

HELENA: Kaj neki boš ukazal? Nič, ti pravim. Natančno veš, da zdaj čas ni primeren za obračune s silo.

URBAN: Nikar tako ihtavo. Nihče ni omenjal sile.

LUKRECIJA: Sile se največkrat ne omenja. Kar sama pride, na skrivaj. Komaj jo spoznaš, te že zagrabi.

LUDOVIK: Pustimo disputacije. Pojdimo k stvari.

HILDEBRAND: Ste morda le uvidele nesmisel svojega početja? Boste prenehale z neumno stavko?

HELENA: Ti govoriš o stavki. Le kar, če ti to prija.

LUKRECIJA: Me govorimo o ponosu.

URBAN: Pa obrnimo jezik. Boste prenehale s ponosom?

HELENA: Nasprotno . . . Čedalje več nas je. Zatorej me od vas pričakujemo, da

prenehate. Sprejmite naše zahteve, vam in nam se bo potem pisalo dobro. Če nočete, vam povemo, da bomo vztrajale.

LUDOVIK: Odločnost, vredna razsvetljene misli.

HENRIK: Koliko dni, mogoče celo tednov, bo trajala vaša odločnost? O mesecih si niti misliti ne upam.

LUKRECIJA: Ne samo o mesecih, tudi o letih je mogoče govoriti.

RIHARD: O, tisoč zvezd! Kaj k temu pravi Uršula?

LUKRECIJA: Do vseh podrobnosti se strinja z nama. Misli le na naš skupni cilj, vse drugo ji je malo mar.

LEON: Takšna strela še ni udarila v naš rod. – Greta ne more pasti v ta prepad.

LUKRECIJA: Je že notri. Od srda si je zamrznila kri.

HENRIK: Moja Rozalinda je bila zmeraj živ plamen.

LUKRECIJA: Zdaj je do kraja pogašen. Njena odločnost zbuja spoštovanje.

Ludovik potihoma triumfira. Mladi so poparjeni.

HELENA: Povedali sva svoje, odgovorili na vprašanja. Torej?

HILDEBRAND: Se vama je do kraja zmedlo? Mar naj zdaj jaz, ki z muko sem gradil naše občestvo, zapustim vse narejeno? In se oblečem v kiklo, prestavljam lonce, pa namesto tebe ležem vznak.

HELENA: Ne bomo zadržte, kot ste vi. Našle vam bomo primerno delo, manj naporno in odgovorno od zdajšnjega. Čemu bi se obremenjevali z napori uma, ko je na svetu še veliko slajših opravil in manj napornih.

URBAN: Ženske še nikoli niso upravljale države in jim to sploh ne pritiče.

LUKRECIJA: Potrudi se in misli nekoliko drugače.

LUDOVIK: Če bomo zdajle popustili, bomo že jutri v objemih zmede.

HELENA: Hvala za pouk. Več zmede, kot jo vi sadite, se niti sanjati ne da. Me bi rade življenje umirile, mu dale mero, naredile vse, da bi zavladala vedrina in bi se veselili smeha.

LUDOVIK: To ni noben program. Da bi se veselili smeha! Kaj misliš, da je vladanje šola za humoriste.

LUKRECIJA: Kdor noče razumeti, ne razume.

HILDEBRAND: Tu ni kaj razumeti. Vladanje ni naročilo smeha.

HELENA: Zapičili ste se v besedo in prezrli pomen, ki v njej se skriva. – Resnosti ne bomo zmanjšale ugleda in ko bomo me odnehale, boste spet vi prevzeli vajeti.

URBAN: Zakaj se potlej silite, če ne mislite vladati do konca svojih dni?

LUKRECIJA: Samo zato, da bi zmehčale vam nravi. Da ne bi mrko posedali po teh klopek in soncu kradli žarke.

LUDOVIK: Govoriš besede lepe, pa hkrati prazen nič. Vladanje je vendar, zapomni si, konkretno opravilo. Delo! Čustva ne štejejo, ker ta ne pišejo zakonov.

HELENA: Pišejo jih vaše preganjavnice! Saj to je tisto. Mar se ne da kaj zapisati z bolj vedro roko in mislijo, ki seže do sosedu? Vi vidite povsod le coprnice, ki plešejo nad vašimi glavami.

HILDEBRAND: Ob takem govoričenju brez uma in brez znanja se mi dviga tlak. Ničesar ne bomo spremenili, četudi se postite tja do poznih let.

HENRIK: Nikar! Nam ni do poznih let.

LUDOVIK: Za nas ne skrbi, se bomo že znašli.

Privihra Sostrata in za njo Služabnik.

SLUŽABNIK: Skoraj sem jo že imel v rokah, pa mi je pobegnila. Z nogami in rokami je opletala ta furija furijasta.

HELENA: Sostrata! Tako se nismo domenile.

SOSTRATA: V trebuhu me tišči nek otiščanec, pa sem morala nekoliko potelovaditi.

LUKRECIJA: Naravnost v tole stavbo te je gnal otiščanec?

SOSTRATA: Ne morem reči, tudi ne vem, kaj me je semkaj gnalo. Smer se je kar sama napisala.

HELENA: Tukaj smo opravile.

SOSTRATA: Res sta zagnani. Se je že vse uredilo?

HELENA: Nič se ni uredilo.

SOSTRATA: Ojoj. To pomeni . . .

HELENA: Natančno tisto pomeni, kar je prej pomenilo.

SOSTRATA: Potemtakem smo spet na začetku. – Ludovik! Ti je že zrasla brada?

LUDOVIK: Po mojem bodo tebi prej pognali brki.

SOSTRATA: Brk nimam rada.

LUDOVIK: Včasih kaj požene brez poziva.

SOSTRATA: Kaj požene?

HILDEBRAND (*Ludoviku*): Ne ponižuj se s takšnim besedičenjem.

SOSTRATA: Pa je prav tak, moj Ludovik. Rad beseduje, kadar ne molči.

HELENA: Pójdimo. Vse tri.

Služabnik in žene odidejo. Feniks jih pospremi in ostane zunaj.

HILDEBRAND: Kakšna nesramnost! Babja vlada. Kar babjo vlado hočeta. Malenkost.

URBAN: Zares od sile in brez trohice razuma.

LUDOVIK (*je ves podjeten*): Niti najmanjšega razloga ni za slabo voljo.

HENRIK: Za vas, Ludovik, najbrž res ni razloga. Sostratin nastop je bil več ko zgovoren.

LUDOVIK: Igra, pretkana igra. Hotela me je zbegati in med nami narediti zdraho.

V resnici je med najbolj vnetimi hujskači. Ko sem jo gledal, se mi je oglasil žolč.

Nanj se zanesem. – Zdaj je, upam, tudi našim mlajšim prijateljem položaj do kraja jasen. Zberite se za moj nasvet.

URBAN: Že čakamo in ti zaupamo. Ti zmeraj odpreš kakšno okno v svet.

LUDOVIK: Najprej. Kako je z vašo voljo do življenja?

HENRIK: Silna je. Z njo smo nabiti doli do mezinca.

LUDOVIK (*Hildebrandu in Urbanu*): Bi tudi vidva še rada pila sokove sočnih brez, se veselila dnevov in noči?

HILDEBRAND: Menda.

URBAN: Z veseljem ugibam o nameri tvoji.

LUDOVIK (*pomembno*): Govorim vam v nadi, da me boste poslušali. Naše žene so nas odbile stoodstotno, tu ni kaj upati. Mi pa imamo vso pravico do polnega življenja, če naj polno naredimo vse, kar smo si naložili. Premišljal sem, se trudil, da bi kaj pravega uganil. Ta miselni napor ni bil zaman. Poglejte. V sosednji pokrajini imamo dobra znanstva. In tudi vemo, da je narava igriva tam bolj deklice, manj dečke porodila. Odrasle so in jih je precej odveč, če smem uporabiti besedo kleno. Zaradi odvečnosti se dolgočasijo in se mokró ozirajo okoli. – Tu, vidite, je naša prilika. Lahko jih vzamemo, kolikor si jih želimo, in ni skrbi, da nas ne bi rade obiskale. Saj smo ugledni in zelo bogati. Stregle nam bodo in nam sploh služile v vseh pogledih, dokler bo treba in dokler bomo mi želeli. Medtem pa naj se naše žene kar med seboj tolažijo in tožijo za izgubljenim časom. – To je vse.

Predlog je tako izviren, da je vsem vzel sapo.

HILDEBRAND: O marsičem sem ugibal, vendar tega ne bi nikoli uganil.

LEON: Kdo bi si mislil, da gre svet v take širjave.

HENRIK: In da je ták naravni red: če kje kaj izgine, se drugje pojavi.

- URBAN (*niti ni presenečen, je pa previden*): Predlagana jed je precej vroča. Ne bo nápak, če jo malce ohladimo.
- RIHARD: Tedaj naj naredimo križ čez stare upe?
- HENRIK: In začnemo življenje povsem znova?
- URBAN: Zaradi novosti me ne peče zgaga. Skrbi se mi rojevajo druge in so drugačne. Gre za vprašanje tehnike, za možnost izpeljave. Skratka, zanima me, če je projekt sploh izvedljiv.
- LUDOVIK: Popolnoma je izvedljiv, premislil sem ga do sleherne nianse.
- URBAN: Dobro. Denimo, da se bomo za dekleta odločili. Kako pa jih bomo v mesto spravili? In še naprej, v palačo, ko pa po cestah noč in dan življenje mrgoli.
- LUDOVIK: Malenkost. Pravim, naj vas ne skrbi.
- URBAN: Najbolj pereče je vprašanje, kako jih pretihotapiti čez mejo. Carinsko stražo smo ostro vzgajali in je nemogoče, da bi punce carinili po istem postopku kot carinijo blago.
- LUDOVIK: In vendar zatrjujem: carinili jih bodo po istem postopku. Kot blago.
- URBAN: No, ta je vseeno predebela.
- LUDOVIK: Potrpi, da povem do kraja. – Na drugi strani in dlje od naših mej, živijo lačna ljudstva. Različne suše in naravne ujme so tam povzročile hudo révo. Že nekajkrat smo tja, skupaj s sosedi, poslali oblačila in živila, pa še kaj tretjega. Zdaj spet načrtujemo novo pošiljko in v tej dajatvi vidim enkratno priložnost.
- HILDEBRAND: (*je precej živčen*) Kakšno povezavo imata lakota in suša s temi dekleti!
- LUDOVIK: Nič. Pa vendar toliko, da nam bo v prid. – Prek naših zvez bomo uredili prihod deklet v bližino meje. Tam jih bo že čakal – naš človek.
- HILDEBRAND: Naš človek? To je že bolje.
- URBAN: Do sem je tudi brez lakote nekako v redu. Ampak, kako naprej?
- LUDOVIK: Tako, da bomo izkoristili omenjeno priložnost. Naš odposlanec bo potnice skrtil v nalašč za to priložnost pripravljene zaboje.
- HENRIK: Če bodo sploh hotele noter.
- LUDOVIK: Pustolovska nagnjenja, mikavnost tujih krajev, obeti rožnati in lepe navade, vse to bo bolj vabljivo od morebitnih dvomov.
- RIHARD: Toda še zmeraj bo pred njimi meja.
- URBAN: Meja. In carina.
- LUDOVIK: Zadnjo zapreko bo premagala zvijača. – Naš mož bo, s pomočjo tamkajšnjega posrednika, zaboje zapečatil in jih vsevprek prekril z nalepkami.
- HILDEBRAND: Spet ne razumem. Nalepke in papirnata obloga. Takšni okraski ne bodo nikogar pretentali.
- LUDOVIK: Pa še kako. Na njih bo namreč vidno in z velikimi črkami napisano, da je v te zaboje položena lepo zavita in sploh urejena... Se vam kaj svita?
- HILDEBRAND: Nič se ne svita.
- LUDOVIK: Položena lepo zavita in sploh urejena... humanitarna pomoč!
- HILDEBRAND: Humanitarna pomoč?
- URBAN: Pomoč. Povrhu še humanitarna. Menda je tokrat ženska prvič namenjena za tako rabo. Res je vsestransko uporabna.
- LUDOVIK: Po opravljeni dekoraciji bo naš zaupni mož, zopet s pomočjo oskrbnika, zložil zaboje simetrično na voz in jih brez naglice peljal čez mejo. Opremljen z vsemi dokumenti in pečati bo brez težav pripeljal pošiljko prav do naših vrat.
- Še kaj?
- LEON: Sliši se varno. Prav do vrat.
- HENRIK: Pa zrak?

- RIHARD: Saj res, kako bo z zrakom? Se ne bodo med potjo zadušile?
- LUDOVİK: Za vse je poskrbljeno. Verjemite, dihale bodo kot v smrečjem gaju.
- URBAN: Potemtakem smo zdaj mi na vrsti. Bomo mikavnost ponudbe izrabili? Bomo nemara rekli ne?
- HILDEBRAND: Več argumentov, še posebej tistih, ki govorijo o polnem in uspešnem delu, je na naši strani.
- RIHARD: Malce me spomin zanaša. Uršula tako graciozno teče.
- LEON: Kanček dvoma tudi mene tare.
- HENRIK: Rozalinda zmeraj vneto išče.
- LUDOVİK: Na voljo so še druge kvalitete, verjemite. In malo prej se vam je moralo zjasniti. Dovolj razločno ste slišali, da so vas vaše ženke vrgle v smetnjak.
- URBAN: Pravo govori v naš prid. Z stališča prava nas ženska odklonilnost odvezuje vseh obveznosti. One so si ločitev izbrale, mi nismo dolžni, da čakamo in ugibamo, kdaj se nam bodo spet odprle.
- LUDOVİK: Po tem natančnem pravnem pojasnilu smo pomirjeni, lahko se poglobimo v prijetnejše detajle. Najbrž je prav, da vsak od nas razodene svoj okus in pa osebna nagnjenja. Pove naj svoje želje glede značaja in postave, temperamenta in tako naprej. To je potrebno zaradi preglednosti in reda, da se ne bi vsi drenjali samo okoli ene.
- HILDEBRAND: Moj položaj zahteva, da se prvi oglasim. – Izbral si bom visokoraslo, pametnih oči. Želim intelektualko, da bova med odmori kaj filozofičnega spregovorila.
- LUDOVİK: Zelo bo izobrazena in zmerno govoreča.
- URBAN: Jaz pa opažam, da se Lukrecija loteva vseh stvari preveč razumsko. Zato bom kot nasprotje volil temperament in plamen.
- LUDOVİK: Ne bo težav. Takih je tam na kupe.
- LEON: Če že moram, potem bi rad skušnjavko. Da bi se še kaj naučil za življenje.
- LUDOVİK: Pameten sklep. Treba je misliti naprej.
- HENRIK: Jaz imam eno samo željo. Da bi bila tá, nova, še bolj podjetna in gibčnejša od Rozalinde. To pač zato, da bi na prejšnji čar pozabil.
- LUDOVİK: Svet napreduje. Vsak dan nam tehnika ponudi nov izum.
- RIHARD: Vsi si sprememb želimo. Naj bo tedaj moja deklina bolj pohlevna. Táko bi rad, ki me bo vdano pričakala in ne bo prej dirjala okoli. Morda mi bo vdanost zacelila srčno rano.
- LUDOVİK: Vdana bo in zelo pohlevna. – Tudi jaz sem zase uganil. Naj bo kot Venera v popolnem skladju. Zamenjavo mi narekuje žolč v kosteh.
- HILDEBRAND: Srečo imamo, da so okusi nam različni.
- URBAN: In da tudi v tem pogledu zelo spoštujemo različna mnenja.
- LUDOVİK: Tudi sicer je pametno in prav, da smo se vsaj okvirno domenili. Lahko bi res nastala neprijetna gneča.
- HILDEBRAND: Tebi prepuščamo resor, ki smo ga pravkar ustanovili. Potrudi se, da bo vse gladko steklo.
- LUDOVİK: Že teče! Kolesje je že v polnem teku!
- URBAN: Kako naj bo v polnem teku? Saj smo se šele zdaj o vsem dogovorili.
- LUDOVİK: Državnik, če je moder, zre v prihodnost. Predvidi tok stvari in hitro ukrepa. Tako sem storil jaz, ker sem državnik. Misel na skupno dobro me je pognala v akcijo takoj po prvem sporu z ženami in še preden ste vi v teh prostorih rekli – da.
- HILDEBRAND: Saj to pomeni... Kaj?
- LUDOVİK: Pomeni samo to, da sem zadevo dovolj zgodaj vzel v svoje roke, ker

vem, da boste moja zavzetost vsi podprli. Imam zanesljive ljudi in svojega zaupnika. S to in tako pomočjo sem skrivaj organiziral majhno ekspedicijo. Le čemu bi čakali še nekaj dni, ko lahko bakla zdajle zagori.

URBAN: Pa če bi se pred tem kaj zataknilo? Če bi popustile naše žene, ali če mi ne bi podprli tvojih misli? V veliko tveganje si se pognal.

LUDOVIK: Na vse sem mislil, vendar se nisem bal. Moj preroški dar mi je narekoval, da sem prihodnost s sedanostjo zamenjal. – Če pa bi kakšno naključje le dregnilo vmes, kajti na našem ljubem svetu se tudi naključja dogodijo, sem se zanj pripravil. V tem primeru bi blagajno odprl še bolj na široko, dekleta obogatil z denarjem, jih spremenil v obiskovalke kulturnih spomenikov in jim dal vodiče za katerokoli rabo. Po nekaj dneh bi jih poslal domov po običajni poti.

URBAN: Lisjak. Še več. Ves si zmotan v klobčič zvitosti.

HILDEBRAND: Neučakan do predrznosti. Kockar.

HENRIK: Zdaj smo menda res, dobesedno, v tvojih rokah.

LEON: Nekoliko me daje strah.

RIHARD: Nemara jim bomo bolj za okras in nas ne bodo vzele cele.

LUDOVIK: Sprehodite se po svežem zraku in mirno uživajte pogled v naravo.

Odidejo. Rahla glasba, prizorišče se zatemni. Ko se ponovno razsvetli in glasba utihne, prideta Margareta in Feniks.

MARGRETA: Je to mogoče? Je res mogoče, da je ljubezen tako na prodaj?

FENIKS: Kaj pa na tem svetu ni na prodaj, ljubica?

MARGARETA: Vrednote. – Prijazne, pozitivne misli.

FENIKS: Vrednote? Poglej, kako med sabo mesta zganjajo zavist tako razvneto, da je ne morejo poskriti za zidove. Eden drugega uči: čemu bi ti imel to ali ono, ko meni bolj pritiče to in ono. – Pozitivne misli? Poskusi. Koj te bodo uvrstili med čudake in sladokusce s področja mistike.

MARGARETA: Grenak si, preveč grenak.

FENIKS: Saj vidiš, kako je z nama. Potisnjena sva na obrobje, vsem sva na poti.

MARGARETA: Drugačna sva, kaj moreva.

FENIKS: V tekmovalstvu, ki se tu dogaja, sva tujca. Kdo se še meni za prgišče čustev?

MARGARETA: Najini materi sta se uprli zaradi globljega pogleda v ta čudni svet in zaradi spoštovanja do človeka.

FENIKS: V vročični veri, da je en sam način, ki kaj zaleže.

MARGARETA: Sta se zmotili?

FENIKS: Upajva, da ne. (*Bolj vedro.*) Če bosta uspeli, bo to nalezljiv prijem.

MARGARETA: Kako se plete zgodba?

FENIKS: Može gredo po svoji poti. Trmasto. Žene so razburkane zaradi nameravane prevare in pripravljene na vsak spopad.

MARGARETA: Da. Iskre čutim v ozračju.

FENIKS: Naj se iskrijo in naj se raziskrijo. Zase vem, da bi šel kam drugam, če ne bilo bi Margarete.

MARGARETA: Kam?

FENIKS: Dovolj je cest na tem okroglem svetu. Morda bi se napotil med glumače in spletal raznolike zgodbe. Lepo je, če človek domišljiji se preda in se po njej spreha, do koder sam želi.

MARGARETA: Tudi pri nas bo enkrat konec teh špetirov. – Pojdiva gledat, če že luna vzhaja.

Odideta. – Pridejo Hildebrand, Urban in Ludovik.

- HILDEBRAND: Nenavadno in čudaško. Zdaj, ko se prijetnost mi ponuja, sem ves napet.
- URBAN: Potrpi. Te bodo že odpele.
- HILDEBRAND: So dekleta res grajena po naši meri?
- LUDOVIK: Najlepše so in so že tukaj skrite. Tako sem obvešččen.
- URBAN: Vse si uredil, zatrjuješ, njih pa nisi videl. To se ne ujema.
- LUDOVIK: Hočem, da bo presenečenje popolno. Naš človek, moj zaupnik, ki izpeljuje ves načrt, je poln domišljije.
- URBAN: Če je tako, je prav.
- LUDOVIK: In pa: čemu neki naj bi jaz prej užival ko vidva.
- HILDEBRAND: Ves čas, odkar smo skupaj, smo si delili dobro in manj dobro... Spodobi se, da tudi danes nihče ne prehitava.
- LUDOVIK: Od vseh slasti se najbolj veselim nesrečne začudenosti v Sostratinih očeh.
- URBAN: Meniš, da bodo žene kmalu zvedele?
- LUDOVIK: Predolgo ne bomo jim tajili, nekaj časa pa si le vzemimo. Naj se čudijo, debelo gledajo in govorijo: kako so vzdržni. Kaj so s seboj storili, da se za nas ne zmenijo, ko pa me reve komaj še živimo?
- HILDEBRAND: Navzlic vsej skrbnosti se mi dozdeva, da smo nekaj spregledali.
- LUDOVIK: Kaj te spet bega?
- HILDEBRAND: Preobloženi z mislijo, kako dekleta spraviti čez mejo in sem v palačo, smo pozabili na jutri in na vse pojutrišnje dni.
- LUDOVIK: Le zakaj bi se s tem ubadali. Poglavitno je, da so rožice tukaj in da bodo pri nas cvetele.
- HILDEBRAND: Bodo cvetele. Prav. Toda kam jih bomo shranili in poskrili!
- LUDOVIK: Doma, pri sebi. Vsak v svoji hiši.
- URBAN: To se ne bo izšlo, četudi postelje samevajo.
- HILDEBRAND: Ne bi se rad dajal preveč v zobe. Bo še kdo rekel: glej, ta ima kar dve.
- LUDOVIK: Lahko pa tudi reče: naj jih ima. S prvo tako ni nič.
- URBAN: Navzlic temu, da smo pravu zadostili, je ostalo še nekaj praznih polj.
- LUDOVIK: Kaj tebe onegavi?
- URBAN: Videz. Ne smemo pozabiti, da smo na najbolj vidnih položajih in vsem za zgled.
- HILDEBRAND: Kaj bi bilo, če nas bi začeli vsi posnemati.
- URBAN: To bi še šlo. Bolj me je strah, da ljudje, ki pač živijo iz dneva v dan, ne bi razumeli naših težav.
- HILDEBRAND: Skrivajmo naše gostje, dokler se da.
- LUDOVIK: Lahko, če to želita. V tej stavbi je sob, soban in sobic več ko za en harem.
- HILDEBRAND: Premislimo še bolj natančno. Ne bomo z njimi vse dni in noči. Kdo bo ljudstvu blagre dajal, če bomo ves čas zase porabili. Takrat, ko bomo mi pri drugem delu, se bodo naše ptičke dolgočasile. Dolgčas pa ne krepí podjetnosti in dobre volje.
- LUDOVIK: Tudi za tiste ure, ko bodo brez dela mirovale, bodo bogato nagrajene. Dolgčas bodo preganjale s klepetom, saj ženskam je ta običaj v navadi. Sploh pa ne pozabita: naše žene bo najbrž enkrat spet pamet obiskala. Ko se bo to zgodilo, bomo uvožene domov poslali in vse bo mirno, kot bi se nič ne bilo zgodilo.
- HILDEBRAND: Tak izid bi mi bil najbolj po volji.

URBAN: Tudi meni. Najbolj je varno tisto, kar je skrito.

LUDOVIK: No, vidita, težavice smo odpihnili. Še malo potrpljenja in navdiha, pa bomo čas spremenili v seštevek ene same radosti.

Odidejo. – Prideta Helena in Lukrecija.

HELENA: Naj obvelja, kar sva sklenili.

LUKRECIJA: Vsak hip bodo prišle. Je še kaj takega, kar bi lahko zmotilo najine namere?

HELENA: Mislim, da ne. Pustiva ženam njih pravično jezo. O pravem času jim bom povedala še vse, kar je treba in do podrobnosti določila sleherni premik.

LUKRECIJA: Dolgo jih puščaš v nemirnem čakanju.

HELENA: Šele iz napetih strun zveni čista melodija.

LUKRECIJA: Sicer pa vodiš igro s tako darovitostjo, da mi ostaja le začudenje.

HELENA: Tvoja potrpežljivost mi je bila v pomoč, tvoja nadarjenost za odenke in pravilne sklepe.

Pridejo žene.

SOSTRATA: Prisilila ga bom, da bo pil svoj lastni žolč!

ROZALINDA: Z bučikami ga bom zbadala v podplate!

URŠULA: Jaz z ognjem mu bom žgala dlake!

GRETA: V klet ga bom zaklenila, med podgane!

Pride Norica.

NORICA: Ko mera je polna,
vinček gre čez.
Ko srce je ranjeno,
se obrne počez. –

Pa smo tam, kjer smo hotele biti. Med dišavami v moški luknji. To bo pravi balon, če ga ne bo prehitro razneslo.

SOSTRATA: Vragi! Peklenščiki! Podganji rep! Pa njihova podla domišljija.

GRETA: Kar mimogrede si naročijo ženske, ki jih še niso nikoli videli.

ROZALINDA: Prav briga jih, saj jih ne bodo gledali.

URŠULA: Razcapanci! Naj jim te babnice do kraja izsesajo kri in potlej vržejo v smeti!

HELENA: Le kar do kraja z vajeti svoj srd spustite. Tāke boste še bolj učinkovite.

SOSTRATA: Bo že videl, lumpež, ko mu bom pritepenko spodmaknila in ga nabodla s slonjim rilcem!

ROZALINDA: Ricinus bo pil, da sto dni ne bo mogel zdoma!

URŠULA: Bika bom nanj spustila, naj krepko čuti poriv njegovega rogovja!

GRETA: Jaz sploh ne vem, kaj bom storila. Morda ga bom privezala za drevo, da bo pet noči gledal v izgubljeno zvezdo.

LUKRECIJA: Obetavne kazni, ni kaj reči.

URŠULA (*Lukreciji in Heleni*): Vajina moška sta glavna v tej prevari.

SOSTRATA: Moj je še bolj glavni. Sicer pa vsi trije trobijo v isti rog.

HELENA: Natančno vem, kaj jih bo najbolj zadelo. In prav tisto, kar ljubijo tako kot sebe, jim bomo vzele.

GRETA: Še zmeraj mi to mačje breznanje ne gre v glavo.

HELENA: Na koncu se bodo ugriznili v svoj lastni nos.

URŠULA: Trdno verjameš, da nam bodo prepustili te sobane?

HELENA: Še kaj drugega, ne samo te sobane.

LUKRECIJA: V copate se bodo poskrili.

URŠULA: In pritepenkam, ki so prišle k nam v zelje, bomo dale vetra. Kozoroge bodo jahale, ne metle.

ROZALINDA: Dovolj so nore, da so se pustile nategniti kar na pamet, na lepe oči in na obljube pozlačene. Naj jih bič spametuje in posmeh, prav tja do meje.

HELENA: Zaradi njih ni treba kuhati dodatne jeze. – Pojdimo v našo skrivno sobo. Preden se bo začelo, vam bom še vrhunec igre pojasnila.

Odhajajo.

NORICA: Pišejo se boljši časi
za srnice.
Pišejo se slabši časi
za jelene. –

Tako je rekla gazela in poletela v daljavo.

Norica odide. Pride Služabnik, daje si opravka z različnimi predmeti.

SLUŽABNIK: Ukazali so mi najstrožji molk. In svoj ukaz pospremili še z grožnjo, da se bom znašel v najgloblji ječi, če ne bom zmozel umolkneti besed. Prav. Se bom pač s sabo pogovarjal in si bom rekel, to je molčanje. Dal si bom duška, pa vseeno bom na varnem. Takšnih kozlovskih sunkov, ki zdaj v tejle zgradbi vrata mečejo s tečajev, pa norega poletavanja in rezgetanja še niso slišale in videle goré. Nekoč so se tukaj dogajale le vzvišene stvari. Odločalo se je o vojni in o miru, tu so sprejemali pomembne sklepe o zadevah javnega življenja. Zdaj pa je vse z ženskami nastlano; sem in tja begajo, se skrivajo in šepetajo. Moški se sploh obnašajo čudaško, skoraj tako, kot bi jih luna obsijala. Nekaj se pripravljaj, o tem ne kaže dvomiti. Stopil bom do opazovalca zvezd in zvedel, kako naj ravnam, da ne bom napak stopal. Pred leti me je prav on opomnil, da se bliža vojna ujma in sem še pravi čas umaknil pete. – Nemara se bo tudi v tem krogotoku kaj na bolje obrnilo, da mirno bom dočakal zadnjo uro.

Pride Hildebrand.

HILDEBRAND: Si opravil vse, kar smo ti naročili?

SLUŽABNIK: Zelo vestno, gospod, sem vse postoril. Svečnike sem očistil, postelje zrahljal in jih skrbno pregrnil.

HILDEBRAND: Odgovor mi je všeč. Dajem ti pet prostih dni. Lahko greš kamorkoli.

SLUŽABNIK: Hvala, gospod. Res imam nekaj opravil in nujnih pótov.

Pride Urban. Služabnik odide.

URBAN: Zvito si ga spravil stran.

HILDEBRAND: Hočem, da smo sami, čeprav se ne bojim, da bi služabnik kaj čenčal okoli.

URBAN: Za začetek ne potrebujemo nobene strežbe.

Pride Ludovik.

LUDOVIK: Vonjam prijeten vonj. Se je kdo v vodici kopal?

URBAN: Kje?

LUDOVIK: V dišavah, mislim. Tako prijetno so v ozračju zbrane.

URBAN: Nekoliko sem se polil z vodó.

HILDEBRAND: Ne klepetajta tja v tri dni. Shranita besede za bolj smotrno uporabo.

Pride Leon.

LEON: Hitel sem in kar med potjo še nekaj malega na sebi uredil.

URBAN: Prav, da si se podvizal.

LEON: Kadar sem z vami, sem bolj samozavesten.

URBAN: Rade volje smo ti na uslugo.

LEON: Vaše izkušnje in znanje, ki z njim dogodke urejate in vodite, vse to človeka navda s pogumom.

HILDEBRAND: V takih okoliščinah se človek znajde, tudi če je sam.

LEON: Ampak te tukaj so prav izjemne.

Prideta Henrik in Rihard.

HENRIK: Pozdravljeni.

RIHARD: Nikogar nisem srečal po hodnikih, tudi spodaj na dvorišču ni žive duše.

HILDEBRAND: To smo hoteli. Nočemo priskut in raznih zmed. Preden se bo naš voz posedel v uležane kolesnice, bodo potekli dnevi.

RIHARD: Zelo usklajeno teče ves proces. Še zadnja stvar, zadnje vprašanje: kdo nam bo deklice pripeljal?

LUDOVİK: Kar same bodo udarile na bron in nam s tem dale vedeti, da so pripravljene. Mar ne tiči v tem še nek poseben čar?

HENRIK: Do toliko podrobnosti je vse urejeno?

LUDOVİK: Dobile so natanka navodila, po zanesljivi poti. – Ko bodo najavile, da so pripravljene in v sebi zbrane, bom jaz uporabil gong in jim nazaj sporočil, da smo jih mi pripravljene sprejeti.

LEON: Dražljiv postopek, kot bi bili v orientu.

LUDOVİK: Kajpada. Ozaljšati je treba domišljijo.

LEON: Spričo takšne natančnosti bi bilo priporočljivo, da bi prej malo vadili.

HILDEBRAND: Vadili? Kako vadili? Pa menda ne med sabo!

LEON: Med sabo ne, nikakor. Mislim sem le, da bi si določili sedeže in druge položaje. Morda bi tudi kaj spregovorili, spet le zategadelj, da ne bomo kasneje vsi govorili isto.

HILDEBRAND: Kdor misli, da je treba te stvari vaditi, je več kot smešen.

LEON: Ne poznamo njihovih navad in drobnih želja.

HENRIK: Še naše žene so nam večkrat uganka.

RIHARD: Vljuden pogovor na začetku bi opozoril na omiko.

URBAN: Pa je že bolj zanimivo improvizirati in se pustiti toku.

HILDEBRAND: Nekaj drugega me bolj zanima. Po kakšnem vrstnem redu bomo izbirali dekleta, pa tudi meril še nimamo povsem izdelanih.

LUDOVİK: Najprej jim bomo dopustili, da se nas malce ogledajo in one izberó. Pri nas so nekako v gosteh, pa smo jim dolžni dati prednost.

HILDEBRAND: Ne bi bil rad izbran brez svoje volje. O tem smo se že sporazumeli.

LUDOVİK: Ne skrbi. Vsi smo povedali, kakšen model želimo. Če ti ne bo pogodu tista, ki bo tebe izbrala, boš kajpada ti izbral drugo ali pa tretjo. Vsak bo poiskal svoj model. Mi si med sabo ne bomo delali ovir.

HILDEBRAND: Ne bi bil rad v kaj prisiljen.

LUDOVİK: Odločil si se za intelektualko. Vem.

LEON: Kako bodo oblečene? Tudi po orientalsko?

LUDOVİK: Oblečenje pustimo njim. Tega veselja jim zares ne smemo vzeti.

URBAN: Pravic imajo torej več kot dovolj. (*Leonu*) Te še mika vadba?

LEON: Škodovati nam ne more.

URBAN: Poskusimo. Imeli bomo celo nekaj prednosti, če že prej sceno uredimo.

LUDOVİK: Torej zabava pred zabavo. – Naj vsakdo izbere sedež ali stojišče, po svoji volji in občutku. Sproščenost in lepa drža, samozavest pa ne oholost, neke vrste pripravljenost na ples. Vaša drža naj bo hkrati vabilo in izziv.

Moški se razmeščajo, iščejo in menjavajo prostore in se postavljajo v različne položaje.

HENRIK: Ko že tako lepo stojimo in sedimo, dodajmo temu še kak stavek ali vsaj besedo.

URBAN: Nič nimam zoper besede. Leon se rad uči, pa naj začne.

LEON: Prikupna deklica...

- URBAN: Ni nujno, da bo še devica.
- LEON: Prikupna gospodična. Vaš nosek . . .
- URBAN: Nemara bodo na začetku skrivale obraze.
- LEON: Želele bodo, tako kot mi, da se čimprej spoznamo. Torej ni razloga, da bi skrivale obraze.
- LUDOVİK: Samo zaradi koketnosti, pa naše radovednosti. Na voljo imajo neštete možnosti.
- RIHARD: Neštete in različne. V tem je mik in čar.
- LEON: Želimo, da bi vam bilo pri nas lepo. Da bi se vam izpolnile starodavne želje, da bi se počutile slajše ko doma.
- URBAN: Prvič. Njih zdajšnje želje niso starodavne. Drugič. Ni jih treba spominjati na to, kako so se počutile doma.
- LEON: Nadvse želimo, da bi vas tukaj želja obsijala. Da bi z veselim vriskom sprejele naš način, navade in posebnosti.
- HILDEBRAND: Pretiravaš. Do vriskanja jih je treba pripraviti drugače in jih razburiti brez referatov. Menda smo sami po sebi dovolj karizmatični in ne potrebujemo besedne pomoči.
- LEON: Toda prav vi ste rekli, da bi radi kaj filozofičnega spregovorili.
- HILDEBRAND: Že, že. Pa ne koj na začetku.
- LUDOVİK: Pravilno. Ne bomo motovlili in jecljali, ko fantiči. Tako bi se samo osmešili. Geslo naj bo: Poglej, poprimi, odpelji in postori.
- URBAN: Tako se vlada in tako se ženske melje.
Nekje od zunaj se sliši udarec na gong.
- HILDEBRAND: Kocka je padla. Igra se začenja.
- URBAN: Pohoda ne moremo več ustaviti.
- LUDOVİK: Mi smo na vrsti. Poslušajte.
Ceremonialno udari na gong.
- Zdaj bomo vsak hip odrešeni čakanja. Ta zven naznanja zgodovinski dan zmagoslavja nad upornimi ženami.
- Čakajo. Prihajajo ženske. Obleke jim segajo do tal, vidijo se samo njihove oči. Obstanejo v primerni razdalji. Nekaj sekund tišine.*
- HILDEBRAND: Ker sem prvi med enakimi v tem zboru, naj kot gostitelj prvi vas pozdravim. – O vsem ste poučene in sámo dejstvo, da stojite tukaj, nam govori, da ste naše vabilo rade in naklonjeno sprejele.
- URBAN: Svobodni smo, toda osamljeni brez lastne krivde. Da bi samoto, ki nam mori duha, odgnali, smo pogledali okoli in v sosesčini ugledali prelepo cvetje.
- LUDOVİK: Veseli smo, da ste priskele varno in razmeroma udobno. Naš odposlanec vam je sporočil vaše dolžnosti ter pravice in pri tem gotovo ni pozabil poudariti tudi nagrade, ki bo, lahko vam rečem, zares veličastna.
- Ena od ženà se zgane, pa ji da druga z roko znamenje in jo umiri.*
- HENRIK: O vaši nadarjenosti ne dvomimo.
- RIHARD: Vaše gibke poskočnosti se veselimo.
Spet se zgane ena od žensk in spet jo druga umiri.
- LEON: Trdno verjamemo, da nas boste marsičesa naučile.
- HENRIK: Če ste pri volji, govorite.
Ženske odkimajo.
- RIHARD: Nemara potrebujete še kakšno pojasnilo.
Ženske odkimajo.
- LUDOVİK: Pótlej pa igro damo v vaše roke. Sklenili smo, da boste vé najprej izbirale, zatoorej stopite sem k nam in brž začnite.

Ženske se nekoliko obotavljajo in se spogledujejo.

URBAN: Stran z zadrego, kmalu si bomo povsem domači.

Ženske preudarno ogledujejo moške in nato brez naglice izberejo tako, da vsaka stopi pred izbranca.

HILDEBRAND (*jo potreplja po licu*): Pokaži mi oči. Da, da. Oči so pravnjše. Opozarjajo na inteligenco. Tudi tvoja višina se bo prilegla moji moči.

URBAN (*jo ogleduje od vseh strani*): Bržčas me spremlja sreča. Ne maram razumar-skih žena, tvoje telo pa je spontano. Gorelo bo, če bo pravilno vžgano.

LUDOVİK (*jo otipa*): Samo na gledanje se ne zanesem. Tip pa mi pravi, da si čvrsta, jedra. Tista, ki sem jo nekoč poznal, je bila tudi zdrava, vendar za moj okus preveč brbljava.

LEON (*jo prime za roke*): Tvoje roke so obetavne, polne vneme. Kar zdi se mi, da bova v skupnem trudu še kaj novega odkrila.

HENRIK (*jo objame okoli bokov*): Najbolj me podjetnost mami in okroglina tvoja pravi, da boš od vseh podjetnih ti najbolj podjetna.

RIHARD (*ji poboža noge*): Mirno stojiš pred mano. Vdano. To hočem za začetek: več mirovanja, manj divjanja.

HILDEBRAND (*potem ko moški ne skrivajo zadovoljstva*): Sedaj, ko so formalnosti za nami, lahko preidemo na zблиževanje.

URBAN: Ni treba, da ste do vratu zapete.

LUDOVİK: Počutite se bolj lahkotno. Odpnite tisti del, ki vas tišči.

HILDEBRAND: Najprej potegnite z obraza te zavese. Poglejmo se čimprej iz lica v lice.

Obiskovalke snamejo tkanino z obraza. Moški onemijo, kajti pred njimi stojijo njihove žene.

HILDEBRAND (*si komaj opomore*): Saj to ni res...

URBAN: Fatamorgana!

LUDOVİK: Prevara! Nezaslišana prevara!

HELENA (*Hildebrandu*): Res je, res. Ti častilec inteligentnih žensk in njihovih višin.

LUKRECIJA (*Urbanu*): Butara, ki po plamenu hrepeni. Tak plamen nosim s sabo, da se boš ves ožgal.

SOSTRATA (*udarja po Ludviku*): Tu imaš tisto zdravo in brbljavo. Ná jih po grbi, kozel. Moji udarci so čvrsti, jedri.

GRETA (*Leonu*): Obetavnost te vznemirja, pa še kaj novega se hočeš naučiti. Dobil boš, kar želiš. Naravnost v prazno glavo.

ROZALINDA (*Henriku*): Ti več podjetnosti zahtevaš in okrogline tipaš. Na trg boš šel in tam prodajal smrad.

URŠULA (*Rihardu*): Po miru tvoja duša hrepeni, noče divjanja. Tak mir boš užival, da še na sodni dan boš čisto sam.

Premor. Eni in drugi prihajajo k sebi.

HILDEBRAND: Še zdaj ne verjamem.

URBAN: Te vrste obiska nismo pričakovali.

HILDEBRAND (*se znese nad Ludovikom*): Ti si kriv! Brezmejno si zaupal v svoj načrt, pa nič preverjal. Tu imaš zdaj izum svojega uma.

SOSTRATA: A taka je ta stvar. Slutila sem in hkrati nisem povsem verjela, da bi si sam vse izmislil. Prav. V kotu boš čepel in kihal skupaj s psom.

LUDOVİK: Kihanje me ne zanima. Rad bi le vedel, kje je hudič segel vmes. – Človek, ki sem ga za ta podvig izbral, je bil naš človek. Stoodstotno vdano.

HELENA: Nič ni stoodstotnega na svetu. Da si ne boste preveč belili svojih norih

glav, vam bom na kratko pojasnilâ ukano: vaš človek je bil samo navzven vaš človek. V resnici pa je bil naš človek.

HILDEBRAND: Izdaja. Takšna nezaslišana izdaja. Takoj bom ukazal in naročil. . .

HELENA: Pusti to besedno ropotanje. Kje neki piše, da mora biti vsak v vašem krogu.

URBAN: Če smo se že do nesmisla neprevidno ujeli v zanko, nam vsaj povej, kaj smo spregledali in kje smo napak ravnali. Da se bomo vsaj z nekaj vednosti razšli.

HELENA: Kako se bomo razšli, ne boste odločili vi. Podrobnosti so najmanj pomembne in sploh ni treba, da bi vas seznanila z vsemi odtenki naše zvijače. Eno pa si zapomnite. Ni vsak, ki nosi hlače, v klubu nosorogov. Mož, na katerega ste v svoji topoglavosti stavili prav vse, ima ljubečo ženo. Ljubeča žena pa lahko marsikaj obrne v dobro. Torej: napaka, ki jo iščete, je v vas doma in ne kje drugje.

HILDEBRAND (*se nenadoma zave priložnosti, ki se mu ponuja*): Bahavost. Pridiga brez dna. – Stopile ste v središče oblasti. Za svoje prekrške in hudobno delo boste primerno kaznovane.

URBAN: Vladarska misel. Zmotile ste se, ko ste sem stopile. Preveč samozavesti se maščuje.

LUDOVIK: Tako primerno ste se vse na enem kraju zbrale, da vas lahko brez muke v šopek zvežemo in naredimo red.

HELENA: Se vam je res do kraja zmedlo, da še v tem hipu mislite na maščevanje? Ubožčki. Mar res ne morete dojeti, da smo si, še preden smo v vaš hram stopile, zavarovale hrbet in se s popolno varnostjo obdale.

HILDEBRAND: Kako neki. Saj nimate vojské.

HELENA: Imamo jo, nadvse učinkovito. – Z dekleti, ki ste jih za uvoz izbrali, smo sklenile zvezo in se v vsem sporazumele. Če nam en sam las upognete, bodo doma zagnale krik in vik in vas tako osramotile, da bo prišlo do javnega škandala.

LUKRECIJA: Poleg tega smo za meddeželni svet sestavile ovadbo in jo skrbno skrile. Z dokazi, ki jim ni moč oporekati, smo vas obtožile bigamije, prešuštva in tudi, kar je za vas najbolj nevarno, tihotapljenja deklet za javno rabo. To pa je menda dovolj za tri grmade.

HELENA: Obtožnica bo romala na pravo mesto, če ne boste takoj storili vsega, kar bomo me velele.

LUDOVIK: Ko bi poprej samo slutili vašo zdrabo!

SOSTRATA: Sploh ni bilo kančka možnosti, moj pujssek. Še me smo v zadnjem hipu zvedele, da vaših siničk ne bo in da bomo z vami opravile kar same. Samo Helena in Lukrecija sta dovolj zgodaj vedeli za vse in nas pripravile za tak zaključek.

HENRIK: Da bom po neumnosti kdaj v takem zosu, ne bi sanjal niti v najbolj črnih sanjah.

RIHARD: Preveč smo se podali v kravjo lego.

LEON: Meni je šla po glavi le majcena zabava.

HILDEBRAND: Menda smo res v zanki. V okrutni zanki. – Morda bi se le kako sporazumeli, da stvar ne bi prišla v javnost in da za to sramoto ne bi zvedeli v tujih krajih.

HELENA: Lahko, saj nas ne žene maščevalnost. Izpolnite do zadnje pike naše zahteve. Prepustite nam to palačo, vlado in dajte nam vsa pooblastila. Ko boste dokumente podpisali, boste odšli domov in se tam pomirili.

HILDEBRAND: Koliko časa bo trajala ta vaša okupacija?

HELENA: Ta hip ti še ne znam odgovoriti.

LUKRECIJA: Prav hitro vajeti ne bomo dale iz rok.

HELENA: Vse, kar ste neumnega in škodljivega v teh letih naredili, se ne bo dalo popraviti čez noč.

URBAN: Kaj, pri vse tetah, bomo mi počeli?

LUKRECIJA: Še preveč boste zaposleni. Doma vas čakajo odprta vrata in cel kupček opravil.

LUDOVIK: Kje bo pristala moja moškost...

SOSTRATA: V tvoji mošnji, kje pa drugje.

HELENA: No, no. Ne bomo vas ponižale do kraja, a dajmo času čas.

LUKRECIJA: Ste pripravljeni? Boste zdaj podpisali?

HILDEBRAND: Podpisali bomo, saj druge nam ne dajete izbire. – (*Premišlja*)
Vendar ne danes, jutri bomo podpisali, da si bomo to sramoto vsaj malo oddaljili.

URBAN: Jutri bo lažje. Nekoliko distance potrebujemo.

LUDOVIK: Jutri. Zanesljivo jutri. Danes potrebujem še nekaj zraka.

SOSTRATA: Kar nenadoma te zrak peganja? Še prej pa si nas hotel zvezati v šopek in nas porabiti za kurjavo.

LUDOVIK: To je bila le šala in pa besedna igra. Vroče ljubim prispodobe.

SOSTRATA: Na prispodobe kar pozabi. Jaz te bom spremljala v domačo hišo. Nekaj malega se bova pogovorila, potem boš v temnem miru preživel noč – brez zraka.

URBAN: Tukaj se bom poglobil v knjige. Zato, da bo naš jutrišnji podpis bolj v skladu s pravno vedo.

LUKRECIJA: Zares si skrben. Počakaj name, pa ti bom doma pri pravnih vedah pomagala.

LEON: Jaz sem pripravljen. Vendar bi hotel biti pred tem obredom zbran in čisto sam.

GRETA: Vse, kar želiš, se bo zgodilo. Tako te bom zbrala in osamila, da zjutraj boš cvetel od novih znanj.

HENRIK: Tukaj bom čakal na jutrišnji dan. Vdano bom premišljeval o vsem, kar je bilo, tudi o tem, kar bo.

ROZALINDA: Seveda boš premišljeval. Vdano ali kako drugače, to je tvoja stvar. Toda premišljeval boš v sobi, za zapahi. Tam bo premišljevanje bolj plodovito.

RIHARD: Jaz bi se rad spokoril in si naložil kazen. Nekje daleč stran od ljudi.

ROZALINDA: Tako sem ganjena, da ti bom rade volje v domači kleti pomagala pri pokori. Grešnika ne smemo samega pustiti, če je v nas sploh še kaj srca.

LUKRECIJA: Gospodje. Vaše laži so kratke sape.

HELENA: Še zdaj, ko ste povsem na dnu, mislite na prevaro. Podaljšati želite svoj zmotni čas in še bolj zmotno upanje, da se bo kaj v vaš prid obrnilo. Ne! Zdajle in takoj se boste drug za drugim razvrstili okoli te lične mize ter podpisali listine, ki sem jih jaz pripravila za tole slavje. – Pohitite!

HILDEBRAND: In ti še trdiš, da nisi maščevalna!

HELENA (*položi papirje na mizo*): Le brž in brez meditiranja.

HILDEBRAND: Rad bi te tvoje spise vsaj prebral. Menda imam pravico vedeti, kaj podpisujem.

HELENA: Vse ti je znano. Nič drugega ne boste podpisali kot to, kar smo glasno zahtevale in večkrat ponovile.

HILDEBRAND: Ponižanje. To si hotela.

Hildebrand podpiše.

LUKRECIJA: Pridi, Urbanček. Tebi gleda pravo iz vseh odprtin. Za en sam podpis ti ni treba še posebej brati knjig.

Urban podpiše.

SOSTRATA: Ludovik, pohiti. Naj ti bo ta podpis v naslodo. Namesto deklic iz sosednjih krajev boš jedel sadje iz domačih gajev.

Ludovik podpiše.

GRETA: Leon, ti si na vrsti. Čeprav brez pravih izkušenj stopaš v svet, uživaj. Morda si danes zadnjič v družbi z znanimi veljaki.

Leon podpiše.

ROZALINDA: Henrik! Če boš lepò priložil svoj podpis, boš nagrajen. Ko bom čez teden dni spet svoje premoženje zračila, se bo nemara kaj malega našlo tudi za tvoj okus.

Henrik podpiše.

URŠULA: Pridi, dolgoproggi Rihard. Kaj je en sam podpis zoper tekaške dalje. In ne boj se, ne bo takoj pošla mi sapa.

Rihard podpiše.

HELENA: No, vidite, da le ni bila taka muka, ko ste nam podarili nekaj avtogramov. Saj tu pa tam ste nam bili celo v zabavo. Najbolj takrat, ko ste se veseljaško ozirali po tujem blagu, misleč, da razen vas ni bistré glave. Čeprav začele smo iz golega obupa, se je kasneje vse prav naravnalo, in konec je pač tak, kot mora biti. Za začetek ženske vladavine pa nas čaka najprej ljubko opravilo. Táko, ki je zapisano v izročilu starih, dobrih zgodb, kjer se na koncu resničnost splete z iluzijo in njeno spremljevalko – izmišljijo.

Odide in se takoj vrne z Fenksom in Margareto.

Dajta si roke, mladca. Kot oznanilo boljših, lepših dni, ljubezen vajina srečno naj živi.

NORICA: In spet se je zasukal svet
in spet bo jutri dan.

In le spomin na pot poslan,
bo vsakomur pokazal dlan. –

Če so prišle nevestice v vas, bo jutri mrgolelo od porok. Toda nič se še ne ve, ker nimamo pravega porôka.

KONEC